

Aristotelis Stagiritæ

DE REPREHENSIONIBVS

Sophistarum Liber vnus.

Nicolao Gruchio Rotomagensi interprete.

P A R I S I I S,

*Ex Typographia Thomæ Richardi sub Bibliis
aureis, è regione collegij Remensis.*

I S S 8.

NICOLAUS GRVCHIVS
omnibus in regio Lusitania gymnasio
studiosis philosophiae au-
ditoribus S. P.

Argenti centum to
Plus libri

Notam huiusmodi
 qd ut siue amare et exorari
 quia propria principia et magis
 sic possunt explicari circa de
 monstrationem autem falsa de
 ratiōne etiam dicitur magis
 et ratiōnem et contrariā et so
 phistica ratiōne: oritur
 na. sed vero applicatio duobus be
 zic ratiōnationum generat
 demonstrationem et dialecticam
 ratiōnem iō contrariā et
 ratiōnem pseudographum et so
 phistam et ratiōnem hor po
 strum libro applicari potuit et
 totidem et potissimum sophistarum
 ratiōnem quod per tam far
 ilo n dialectica ratiōnem
 quam pseudographum a demon
 stratione distinguitur. hinc it
 agz librum in. In summa breuit
 eripita. Dicitur. et per
 licet quibus sophistam
 et per hanc communem nota
 quibus ratiōne huiusmodi
 nre. In autem in omni aliquo
 summa a sequitur. et non
 huiusmodi per se posita. operum
 una et ratiōne huiusmodi
 ratiōnem applicari ad
 insolentiam et ratiōnem ad ybe
 ut et breuit moribus facilius et
 modis adiungat.

A LII libri, quos de ratione differendi ab Aristotele & Porphyrio transtulit Perionius, licet multis in locis à nobis emendati, sub illius tamen nomine excusi sunt: hic, De sophistarum reprehensionibus, eodem iure esse nō potuit, quia non eadem huius atque aliorum fuit causa. Cū enim ego id tantū spectarem, vt studiosis philosophiæ auditoribus, non modò latinè, sed etiam planè ac dilucidè loquentem Aristotelem audire posthac in hoc regio gymnasio liceret: in aliis libris, paucis admodū mutatis, ab iis quæ latinè & elegāter scripserat Perionius, id quod institueram, facilè præstiti: in hoc tam multis in locis dilucidam orationem, verámque Aristotelis sententiam in Perionio (quod pace tamen tātī viri dixerim) desideravi, vt satius esse duxerim, totū à principio librum de græco vertere, quàm tantopere immutare, vt minimam à suo authore partem habere videretur. Meum cōsiliū, vt in omnium studioforum philosophiæ vtilitatē collatum est, ita omnibus, opinor, æquis iudicibus probabitur: erúntq; æquiores, si hanc nostrā cum Perionij interpretatione conferant. Non quo homini eloquentissimo vlla me ex parte conferendū esse prædicē, sed fidelius certè, ni fallor, & planius à nobis versum esse hunc librū iudicabunt, qui vtrunque legerint. Valete. Conimbricæ, ex regio gymnasio. 10. Cal. August. 1549.

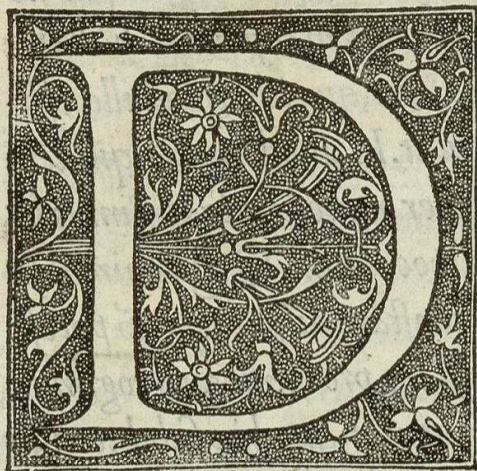
Ex Typographia Thomae Richardi sub Biblia
invenit in regione collegij Remensis.

8223

Aristotelis de Repre-

HENSIONIBVS SOPHI-

starum Liber vnus.

E Sophistarum autem repre-
hensionibus, & de iis, quæ spe-
ciem habent reprehensionū,
reuera tamen fallaces ac vi-
tiosæ cōclusiones sunt, nūc di-
cendum. In quo ego naturam
imitatus, ab iis potissimū ex-
ordiar, quæ sunt huius dispu-

tationis prima veluti elemēta. Ac primū quidem alias esse
veras ratiocinationes: alias, quæ tantum videātur, nec sint
ratiocinationes, iam per se propemodū est perspicuum. Atq;
ut aliis in rebus, ita in argumētationibus propter quādā re-
rum inter se similitudinē id accidit. Sunt enim inter homi-
nes alij, quibus reuera inest bonus corporis habitus, in aliis
aut tumor quidā talis, qualis esse hostiarū solet in sacris cu-
rialibus per æmulationē curiarū: aut fictus ad eā rem orna-
tus bonā corporis habitudinē imitatur. Sunt itē, qui sua ip-
si forma pulchri sunt: alij autē, qui per fucū tantū tales vi-
dentur. Nec dissimilis est in rebus inanimatis ratio, in qui-
bus sunt nonnullæ, quæ ut videntur, ita reuera sunt aut ar-
gentum, aut aurū: Aliæ cū nō sint, falsa quādā specie iudi-
cio sensuū videntur: ut lithargyrina & stānea vidētur ef-
se argētea: quæ felle tincta sunt, aurea. Eodē planē modo ra-
tiocinationes & reprehensiones aliæ sunt, aliæ propter im-

my confidit in ipso. Dupli-
citer possit ratio ratiocinationis fieri
duasque tantum vitiosa est propo-
sitiō, materialis quia probabilitate spe-
cies induunt alteram quæ propter
formam quia videtur necessario
videtur ut tamen efficit propter
violatam communem opinionem
etiam in lege quare ego dupli-
citer possit ratio ratiocinationis
constituit intelligat duplicem
ratiocinationem quæ gratia est
et vixos. Dicitur.

in quo ego natu-

Quoniam frustra queritur qui
nam sit res nisi princeps cum
fieri constet naturam suam
fieri. Idcirco dicitur ab hoc
ab hac questione ut an sit fallax
reprehensio et quid sit quæ
ma bene elementa appellat na-
turam imitatus quia dicitur ut
natura primam omnium quæ
est an sit quidpiam dicitur quæ
sit natura.

atq; ut alius

Confirmit primam questionem
et similitudinem partem
natura partem et naturam
natura dicitur.

Qualiter esse hos

Accedit ad morem Atheniensium
nam ipse quæ maxima erat ut
et dicitur tunc et imitatio
et fandi in ducendi in sacris
ut dicitur ut hostia immola-
da maiorem dicitur quodā
fatu aut forma tunc refertur
aut.

Eodem planē modo

Similitudinem videt id est
subiungit autem ratiocinationem
ignorationem et spondentia

sint, cogant solæcismum committere, quod est aduersarium
 vi rationis adductum videri non posse effugere, quin bar-
 barè loquatur: postremò, ut ad ineptam eiusdem verbi ite-
 rationem adducât. Sunt autem reprehensionum generales
 duo modi: unus in verbis, alter in rebus. Atq; ille quidē mo-
 dus, in quo vis captionis ex verbis oritur, in sex partes dis-
 tribuitur, quæ sunt: Vocabuli multiplicitas, orationis ambi-
 guitas, cōiunctio, diuio, accētus, forma dictionis. Esse autē
 tot, nec plures partes, nō modò inductione doceri, sed etiam
 ratiocinatione non una quidem fortasse, sed hac certè de-
 monstrari apertissimè potest: nempe quia non possit præter
 illos modus alius reperiri, quo non idem semper iisdem ver-
 bis & orationibus dicamus. Ex nominis multiplicitate hæ
 omnes captiones ducuntur. Quæ memoriter ab alio recitan-
 tur, ea grammatici ^{καταδαισσι} ^{καταδαισσι}, ergo qui docti sunt ^{καταδαισσι}.
 Homonymum est ^{καταδαισσι} ^{καταδαισσι}. interdū enim idem valet quod di-
 scere. Quod quēque facere oportet, id bonum est: sepe autē
 vsuuenit, ut mala nos subire oporteat: malū igitur aliquod
 bonum est. Oportere duobus modis accipi potest: Vno modo
 pro eo, quod necessarium est: quæ significatio ad mala sepe
 pertinet: sunt enim quæ licet mala sint, nobis tamen neces-
 sario subeunda sunt: Altero modo quod bonum est, officio-
 que cōsentaneū, hoc verbo intelligitur. Qui surgebat, stat,
 & qui cōualescebat, valet: atqui surgebat sedens, & con-
 ualescebat agrotans: stat igitur sedens, & valet agrotans.
 Agrotantem facere aliquid, aut pati, non habet unam
 tantum significationem: sed interdum huius generis par-
 ticipia significant eum, qui nunc aut agrotat, aut sedet:

Constituit dux primò
 fallaciarum et exceptionum ge-
 nerales locos. nam cum omni
 ut oratio constet ex his quæ
 significantur et ex his quæ
 significant id est ex rebus et
 verbis inter se est omnis
 prædictorum fallaciarum
 ex rebus et verbis oratio
 nam utriusque generis sunt
 et sunt alii particulares loci

Cumque hoc sit locus fallaciarum
 quæ nascuntur ex
 his hæc ratiocinatione con-
 stituitur quot modis dux
 in dux verbis et orationibus
 ut significantur totidem
 fallaciae ex primis omni-
 bus atque in totidem
 quod dux dux in dux verbis
 et orationibus significantur
 ergo sit totidem sunt fallaciarum
 quæ ex ditione nascuntur

Quæ sit primus locus a dux
 in omni quæ dux sit
 lo quæ primus est quæ
 memoria prædicta sunt ea gram-
 maticis dux atque sapient
 et dux quæ memoria prædi-
 ta sunt ergo prædicta dux

Quis illud est quod sopsi-
 ta aut aut participium præ-
 dicta temporis aut ad præ-
 dicta et prædicta temporis

tionis sententia. Est autē huius orationis, posse non scriben-
tem scribere, sentētia coniuncta, cum significat eum, qui nō
scribit, posse, cum non scribit, scribere: diuisa autem, cū eam
vim habet, posse eum, qui nunc non scribit, postea scribere.
Est etiam illud ex coniunctione ductum: Quas scis literas,
modò didicisti eas. Item illud: Quod unū solū potest fer-
re, multa potest ferre. Ex diuisione autem ista ducuntur:
Quinque sunt duo, & tria, atq; ita paria & imparia. Itē
illud: Maius dicitur, quod tantum est quantū alterum, &
aliquid amplius: ergo quod maius est, tantum erit, quan-
tum alterū, itaque æquale. Neq; enim idem valet oratio,
cum illius sententia modò diuisa, modò coniuncta accipi-
tur: qualia sunt hæc: Ego te seruū feci liberū. Quinqua-
ginta hominū centum heros liquit Achilles. Ex accētū au-
tem vix oritur captio, nisi si de scripto sit controuersia. Nā
in scripto & poēmate sæpe locū habet. Quo modo libera-
tur eorum calumnia Homerus, qui apud illum dicunt ab-
surdē scriptū esse, & κατὰ πῶδες αἰὲς ὄν. Dicunt enim male
accipi accentum illius particula &, quæ non circumflexo, sed
acuto notari debet hoc modo, &. Item cū ille locus Home-
ri reprehenditur, ubi de somnio Agamemnonis agitur, ita
occurrunt, ut dicāt non esse illa accipienda quasi Iouis ver-
ba: δίδωμ δὲ οἱ εὖχος ἀπέδω, sed iis verbis imperare Iouem
somno, ut det ipse somnus Agamēnoni illud, ut fiat sui vo-
ti compos Agamemnon, ita ut δίδωμ pro δίδωμαι acci-
piatur. Ac de accentu quidem hætenus. Ex forma autem
dicendi tum duci intelliguntur captiones, quando alterius
verbi specie falsi in iis eandem esse rationem interpreta-
mur, in quibus non est eadem ratio. Veluti cū masculi-

Accētu autem compositione quæ
magis videtur spectare in dictione
sententiæ et collatione p[ar]tium dicitur
inueniuntur et dictione uocabulorum
et leguntur sic ut dicitur p[ar]te
sententiæ coniuncta quando p[ar]te
tunc p[ar]te magis apto dispo-
siti diuisa autem quando p[ar]te
tunc apto. Hæc dicitur magis aut
minus apta collatio a grammati-
cis vel rhetoribus petenda est
coniuncta p[ar]te dictionis effusa
clara compositio nunc quando quæ
in p[ar]te sententiæ diuisa dicitur p[ar]te
et inueniuntur in sententiis com-
tam faciam fallaciam inueniuntur
p[ar]te sententiæ dicitur p[ar]te
quod inueniuntur ad sententiæ diuisam
fallaciam in

De accentu autem

Quintus locutus dicitur ad accentu
ad quæ referenda est quæ p[ar]te
accētu quod dicitur asperatū dicitur
dicitur p[ar]te punctatio et p[ar]te
modum tunc accentu p[ar]te
p[ar]te dicitur ad dictionem dicitur
dicitur ut dicitur fallacia p[ar]te
accētu quod dicitur p[ar]te
p[ar]te dicitur ad dictionem dicitur
p[ar]te dicitur et p[ar]te

De forma autem

Sententiæ et p[ar]te locutus dicitur
a forma dictionis quæ p[ar]te
dicitur p[ar]te dictionis dicitur
dicitur ad dictionem dicitur
dicitur quod dicitur p[ar]te
dicitur p[ar]te dictionis dicitur
dicitur ad dictionem dicitur
dicitur p[ar]te dictionis dicitur
dicitur p[ar]te dictionis dicitur

ARIST. DE RÉP. RH.

num ad fœmininum genus transferimus, aut contrà fœmi-
ninum ad masculinum, aut verò cum neutrum genus male
accipimus: Et cum ad qualitatem transferimus quantita-

tem, aut cōtrā, ex qualitate facimus quantitatem: Et cum
id, quod facere significat, in patiendi significatione accipi-
mus. Denique cum id, quod certa quanda affectionem de-
clarat, pro actione sumitur, eodemq; modo in aliis omnibus
categoriis, quomodo superioribus libris à nobis diuise sunt.

*Illud enim consuevenire interdum, ut quod actionē non signi-
ficat, si tantum specie vocabuli spectes, ita accipiatur, quasi
facere aliquid significet, vel hoc exēplo intelligi potest: Va-
lere dicendi formā simile est his verbis, secare, edificare: &*

tamen illud qualitatem & certam quandam affectionem
significat, hæc actionem: nec dissimilis est in aliis ratio. Ac

de locis quidem, ex quibus ducta ex verbo captiones eruntur, satis. Sequitur, ut de fallacibus conclusionibus, quae in

rebus continentur, dicamus, quarū septē sunt genera: Primum
est ex accidente: secundum ex eo, quod simpliciter aliqua

*dicatur, vel non simpliciter, sed cum aliqua adiectione, aut
partis, aut loci, aut tēporis, aut affectionis ad alterū: tertiu*

est ex ignorantia reprehensionis: quartum ex consequenti:
quintum ex eo quod sumitur illud ipsum, quod iam inde à

principio in questione positum est: sextum ex eo qd pro cau-
sa ponitur, quod minimè est causa: septimum ex eo qd qua-

multae sunt interrogationes pro una accipiuntur. Ac fallaces quidem ex accidente conclusiones tum ducuntur, quan-

do rei subiectæ & accidenti eadem omnia attribuuntur
quia enim multa sunt in eodem subiecto, quæ eius ^{partibus} modo

sunt accidentia, propterea non necesse est eadem omnia rei

subiecta cōuenire, & omnibus rei subiecta attributis: nisi
 velimus fateri, omnia, quæ sunt, esse eadē: quemadmodum
 sophistæ dicunt. In quo vel hac ratione vtūtur: Si est diuer-
 sus ab homine Coriscus, est à seipso diuersus: Coriscus enim
 homo est. vel ista: Si est diuersus à Socrate Coriscus, sit au-
 tē Socrates homo, diuersum esse Coriscū ab homine necessa-
 riò fatendum est. Hæc autem est huius captionis occasio, q̃
 ita fortē accidit, ut is, a quo diuersus est Coriscus, homo es-
 set. Ex eo autem, quod omnino ac simpliciter esse dicitur, id
 quod verè dici potest hoc vel illud esse, aut quod ex parte
 modo aliqua non propriè, tū vitiosa nascitur cōclusio, quā-
 do ita accipitur quod ex aliqua tātū parte verū est, qua-
 si omnino ac simpliciter verū esset. Veluti si quis aut ex eo
 quod res, quæ nō est, opinabilis est, vellet cōcludere esse rem,
 quæ nō est (neq; enim idē valet rem esse omnino, quod esse
 aliquid tale) aut cōtrā rem aliquā, quæ sit, nō esse, quia de
 illa negetur alia quedam res: verbi gratia, quia verum sit
 rem illam non esse hominem. Multum enim interest dicas,
 rem non esse simpliciter & sine vlla adiectione, an verò nō
 esse hoc, aut illud. Sed quoniā si verba modò spectes, maxi-
 ma est affinitas & coniunctio inter ista, esse quidpiam, &
 esse, itēque nō esse quidpiam, & nō esse, idcirco fit, ut di-
 stingui hæc inter se nō videantur. Quod autem dixi, in eo
 quod non omnino esse, sed cum adiectione tale aliquid esse
 dicitur, idem intelligēdum est, quādo id, quod in parte mo-
 dō aliqua & quodā modo verum est, ita accipietur, quasi
 simpliciter, omniq; ex parte verū esset. exēpli causa, Si In-
 dus aliquis, cū sit toto corpore niger, dētes albos habeat, erit
 igitur idem albus, & nō albus. Itē si pars una sit vno colore

Coriscus est homo

scilicet patet p̃m̃um p̃m̃um p̃m̃um
 p̃m̃um a p̃m̃um p̃m̃um p̃m̃um
 p̃m̃um p̃m̃um p̃m̃um p̃m̃um
 p̃m̃um p̃m̃um p̃m̃um p̃m̃um
 p̃m̃um p̃m̃um p̃m̃um p̃m̃um
 p̃m̃um p̃m̃um p̃m̃um p̃m̃um
 p̃m̃um p̃m̃um p̃m̃um p̃m̃um
 p̃m̃um p̃m̃um p̃m̃um p̃m̃um

Ex eo autem

Alia coram p̃m̃um p̃m̃um
 p̃m̃um p̃m̃um p̃m̃um p̃m̃um
 p̃m̃um p̃m̃um p̃m̃um p̃m̃um
 p̃m̃um p̃m̃um p̃m̃um p̃m̃um
 p̃m̃um p̃m̃um p̃m̃um p̃m̃um
 p̃m̃um p̃m̃um p̃m̃um p̃m̃um
 p̃m̃um p̃m̃um p̃m̃um p̃m̃um
 p̃m̃um p̃m̃um p̃m̃um p̃m̃um

Quando ita acci-

duplex est illa loco fallacia
 p̃m̃um p̃m̃um p̃m̃um p̃m̃um
 p̃m̃um p̃m̃um p̃m̃um p̃m̃um
 p̃m̃um p̃m̃um p̃m̃um p̃m̃um
 p̃m̃um p̃m̃um p̃m̃um p̃m̃um
 p̃m̃um p̃m̃um p̃m̃um p̃m̃um
 p̃m̃um p̃m̃um p̃m̃um p̃m̃um
 p̃m̃um p̃m̃um p̃m̃um p̃m̃um
 p̃m̃um p̃m̃um p̃m̃um p̃m̃um

conuenire. Quoniam ergo horum aliquid, quæ in definitio-
ne posita sunt, prætermittitur, idcirco fit, ut reprehendere al-
terum videatur, qui tamen reuera non coarguit: Vt, duo ad
unum sunt dupla, ad tria non sunt dupla: est igitur aliquid
duplum & non duplum: Item, si unum cum uno collatum
in longitudine superet illud duplo, in latitudine autem non
duplo, videbitur idem, facta etiam ad idem comparatione,
duplum esse & non duplum: sed non in eadē certē re utrū-
que dicitur. Postremò si facta sit ad idem comparatio, cer-
natūque in eadē re utrūque, & eodem modo, ad idē au-
tem tempus utrūque non pertineat, erit etiam ex hoc loco
ducta fallax & captiosa reprehensio. Verū quæ ducta est
ex hoc loco reprehensio, potest etiam pertinere ad aliquem
ex iis, quos in verbis esse diximus. Captiones autē, in qui-
bus id ipsum accipitur in sumptionibus, de quo est instituta
disputatio, iisdē & tot modis fiunt, quot & quibus petitio
principij comittitur. Causa autem, cur speciem aliquam re-
prehensionū habere nobis videatur, est, quia discernere in-
terdum non possumus, quid idem sit cum eo, quod à nobis
ad disputandum propositū est, & quid diuersum. Fallaces
autem ex consequentibus reprehensiones inde vim habent,
quod retro verti cosecutiones existimemus, quæ minime re-
tro commēant. Quia enim ex hoc illud necessario sequitur,
ideo vicissim ex illo hoc effici necessario opinamur. Atq; ex
eodē hoc genere sunt falsæ illæ opiniones, quæ gignuntur ex
sensuum perceptione. Quia enim mellis consequens est fla-
uus color, inde fit, ut sepe fel p melle accipiatur. Et quoniā
pluuiæ cosequens est madefieri terram, si madida sit terra,
pluisse statim existimamus: quod tamē minime necesse est.

De Duo

Submissa pempla

scimus partem hanc quæ in finem
distinguitur posita sunt et docet
spatium factum huius loci et
ab alio dicitur. Si finem
omissa aliquid. Si finem
factum quæ in finem ad idem
ad idem et ad idem tempus
nati octo et omni omni
fotum fallacia ad idem
factum quæ in finem
factum acie. Si finem
factum et postea. Docet.

De pempla

De pempla

Omnia quæ
partem hanc quæ in finem
factum et postea. Docet.

In homonymia
amphibologia dicitur. Docet.

De quibus modis
partem hanc quæ in finem
factum et postea. Docet.

De locis
partem hanc quæ in finem
factum et postea. Docet.

captivum & confusum

Intelligi potest naturam
que de necessitate
oro non potest que ratione
peccatur. qua utitur. In
nam ratio naturam per
my. et in iudic. ad aliam
probationem qua eo
ad ita et pondus alij
vero ratio In
ut apponenda et
effr. Occurrit
et aliam et
dissoluta et
phonem consensu
su conuersio
effr. Occurrit
et aliam et
dissoluta et
phonem consensu
su conuersio

nunquid

aut admittunt, quia nil habent quod rectè ad interrogatū
 respondeant, aut coargui reprehendique meritò videntur.
 Exēpli causa, Nūquid hic, & ille homo est? qui igitur hūc
 & illum cedit, hominem verberat, nō homines. Item illud,
 Positis quibusdam, quorum partim bona sunt, partim ma-
 la, Sūntne illa omnia bona an mala? Hic enim utrūvis di-
 xeris, uno modo habebit, qui cōtrā disputat, unde te nō il-
 le quidem verè coarguat, sed videatur certè reprehendere,
 aut unde eò deducat, ut absurdum aliquid dicere videre.
 nā in bonis aliquid numerare, quod minimè bonum est, aut
 cōtrā in non bonis, quod bonum, absurdum est. Alio modo,
 hoc est, si alia quedā preterea assumat, habebit unde te ve-
 ra reprehensione coarguat, veluti si quis iam antè concessis-
 set, eadē ratione unū, & multa dici alba, nuda, ceca. Nam
 si cæcum id appellatur, quod cum in genere eorum sit, quæ
 videre possint, caret sensu oculorum, ceca illa dicetur, quæ
 non vident, cum in genere tamen earum rerum sint, quæ
 oculorū sensu prædita esse possunt. Hic igitur si de duobus
 rogaueris, quorū unum videat, alterum non videat, & a-
 lius simpliciter respōdeat, illud necessario efficietur, utraq;
 sensum oculorū habere, aut ceca esse, quod fieri omnino nō
 potest. Aut igitur illa, & tot fallaciū ratiocinationum, &
 reprehensionum genera statuenda sunt, quæ, & quot modò
 exposuimus: aut si malimus unum quasi omnium princi-
 pium constituere, reuocanda sunt omnia ad ignorance[m]
 reprehensionis. Nā posse omnes modos, quos paulò antè do-
 cuimus, referri ad definitionē reprehensionis, potest his ra-
 tionibus intelligi: Primum si infirma est conclusio. Est enim
 hoc in definitione reprehensionis positum, ut ex iis, quæ po-

sita sunt, conficiat id quod vult, atq; ita conficiat, ut neces-
saria sit re ipsa cōclusio, non tātū videatur. Deinde verò
si singulas definitionis partes persequamur, idem illud pla-
num fiet. Nam ex iis captionibus, quæ sunt in verbis, non-
nullæ ex eo ducuntur, quò dupliciter, non singulari signifi-
catione aliquid dicatur, ut quæ sunt ex homonymia, ambi-
gua oratione, & dictionis forma. Solent enim ista omnia,
quasi unū quidpiā significarent, ita usurpari. Reliquæ au-
tem, ut quæ sunt à coniunctione, diuisione, & accentu, ca-
ptionis inde originem habēt, quòd non eadē semper oratio,
aut nomen sumatur. Atqui ut fiat reprehensio, aut omnino
syllogismus, oportebat sicut eadem res est, ita eadem esse no-
mina, & orationes, atque ita eadem, ut si de tunica, verbi
gratia, concludendum esset aliquid, non esset illud sub no-
mine vestis concludendum, sed sub eodem ipso nomine tu-
nice: nō quò illud in altero nomine nō tam verū sit, q̄ in hoc:
sed quia sub illo altero nomine adhuc non cōfectum est ne-
cessariò, quod propositum erat: sed illa præterea interrogatio
debet accedere, nonne idem unum valeat, atque alterum?
si modò velis ei, qui causam rogauerit, unde illud sequere-
tur, quod concludis, iusta ratione satisfacere. Quòd autem
captiones, quæ ab accidente ducuntur, huc reuocari possint,
ex definitione ratiocinationis statim fiet manifestū. Est e-
nim eadē reprehensionis quæ syllogismi definitio, nisi quòd
præter syllogismi rationē adiungitur verbum illud, contra-
dictionis: Reprehensio enim nil aliud est, quàm ratiocinatio,
quæ ad cōficiendam contradictionē pertinet. Si igitur quæ
ex accidente captionis ducuntur, syllogismi non sunt, nec re-
prehensiones profectò erunt. Neque enim si ex illo antece-

Syllogismus ab homonymia
ad ignorantiam deus respectu
nō potest reuocari possunt quæ
pertinent ad uerbum contradicti-
onem quæ est omnis & eius
debe subuenit dabit simul
ut syllogismus

Ex aliis reliquis tunc loci dicitur
tunc ad ignorantiam respectu
consequitur reuocandum quod in
nō potest pertinet etiam quod
aut contradictionem.

Ex applicat causam tunc fallat
tunc reuocatur ad ignorantiam
reprehensioem respectu possit
quod minimè pertinet ad syl-
logismum syllogismus & de aduer-
sari contradictionem quæ duo
in dicitur reprehensionem defi-
nitum posita sunt

dente efficitur hoc consequens, ut hoc album sit, necessario
 cōficitur, ut etiam illud antecedens album sit. Sed nec illud
 necessario concluditur, si triangulū habeat tres angulos pa-
 res duobus rectis, ei autem accidat, ut aut figura sit, aut pri-
 mum, aut principium: ex iis inquam non poterit necessario
 sequi, eandem illam proprietatem convenire figura, primo,
 aut principio: quandoquidem huius rei demonstratio non
 fiat de figura aut primo, quia figura sit, aut primum, sed de
 triangulo hoc ipso, quod triagulum est. Quod idem in aliis
 eiusdem generis dicendum est. Quare si omnis reprehensio est
 ratiocinatio, nulla erit ex accidente captio, quæ possit repre-
 hensionis nomine appellari. Verū tamen hoc maximè falla-
 cium conclusionū genere falluntur, & coarguuntur ab im-
 peritis hominibus ij etiam, qui vel arte aliqua, vel omnino
 scientia quadā sunt præditi. Ducūt enim illi ab accidenti-
 bus argumenta, quæ contra sapiētes obiiciant: quæ quoniā
 docti alioqui homines discernere ac distinguere rectē inter-
 dum nō possunt, propterea ab illis interrogati aut cōcedunt,
 aut etiam quæ non admiserunt, ea se concessisse opinantur.
 Quæ verò ex eo ducuntur, quod simpliciter, & ex aliqua
 parte dicitur, in reprehensionis ignorationem eo incurrunt,
 quod in iis affirmatio & negatio in eadem re non accipun-
 tur. Nam ei, quod ex aliqua parte album est, id cōtradicit,
 quod nō est ex aliqua parte albū: ei verò, quod omnino al-
 bum est, id quod nō est simpliciter album. Si igitur quod ex
 aliqua parte albū esse dederit quispiam, ita alius accipiat,
 quasi omnino albū esse cōcessisset, eo modo nunquā illū ve-
 rē reprehēdet: quod autē reprehēdere videatur, ex eo profi-
 scitur, q̄ ignoratur, quid sit reprehensio. Iam autem aper-

Quare si omnis

*Quare si omnis reprehensio est
 ratiocinatio, nulla erit ex accidente captio, quæ possit repre-
 hensionis nomine appellari.*

Verum tamen

*Verum tamen hoc maximè fallacium
 conclusionū genere falluntur, & coarguuntur ab im-
 peritis hominibus ij etiam, qui vel arte aliqua, vel omnino
 scientia quadā sunt præditi.*

Quæ vero ex eo

*Quæ vero ex eo ducuntur, quod simpliciter, & ex aliqua
 parte dicitur, in reprehensionis ignorationem eo incurrunt,
 quod in iis affirmatio & negatio in eadem re non accipun-
 tur. Nam ei, quod ex aliqua parte album est, id cōtradicit,
 quod nō est ex aliqua parte albū: ei verò, quod omnino al-
 bum est, id quod nō est simpliciter album.*

Iam autem aper-

Iam autem aper-

tissimè omnium ad hoc caput referuntur illæ captiones, quas
 suprâ ex definitione reprehensionis appellauimus: unde etiâ
 factum est, ut illo nomine vocarentur. Causa enim cur illæ
 aliquam habeant speciem reprehensionis, in prætermissione
 alicuius partis definitionis posita est. Atque si distribuatur
 singula in partes, eo modo quo iâ aggressi sumus, cōmunem
 esse omnibus captionibus hanc definitionis prætermissionem
 facile perspicietur. Quod verò huc etiâ reuocentur captio-
 nes, quæ oriuntur ex eo, quod illud ipsum, de quo instituta
 est disputatio, assumitur, aut in quibus non causa pro causa
 ponitur, vel ex iis, quæ nominatim in definitione posita
 sunt, perspici potest. Illud enim in definitione erat, ut cōclu-
 sio necessariò sequeretur propter illa quæ antè posita essent:
 quod nō fit in captionibus, quæ non causam pro causa acci-
 piunt. Item illud in definitione ponebatur, ut nō inter sum-
 ptiones acciperetur id, quod fuit à principio propositum ad
 differendū: quod non obseruatur in captionibus, quibus cō-
 mittitur petitio, ut vocatur, principij. Quæ verò ex conse-
 quentibus ducuntur, quasi partes quædā in accidentium ca-
 ptionibus continetur: nam quod est alteri consequens, id in
 accidentiū numero censetur. Illud tamē differt consequens
 ab accidēte, quod in uno tantū cernitur tractatio acciden-
 tis, veluti flauū & mel idem esse, aut albū & cygnum: con-
 sequētis autem vis & tractatio, nō nisi in pluribus intelligi
 potest. Nā si quæ sint, quæ idem, quod unū aliquid, valēt,
 ea etiâ idem valere inter se postulamus: ex quo proficiscitur
 reprehensio illa, quæ ex consequenti appellatur. Illud verò
 pronuntiātum non est ex omni parte verū, ut si non per se,
 sed fortuito & per accidēs album sit utrunque. In eo enim

C ij

reuerari propter omni
 alicuius partis in definitione
 posita

Probat hanc rationem fallaci
 quæ consequuntur ad regulam
 eiusque ignorantiam reduci
 a summe captionis et fallaci
 tunc accidentia ad captionem
 in nunc ignorantiam reduci
 captionis autem consequuntur
 entia: quasi partes quædā in
 in accidentibus captionibus
 continentur ergo captionis
 consequuntur ad regulam
 in ignorantiam referuntur
 hanc autem ponitur assump-
 ptio paulo post propositio
 subicitur.

Disputatur autem rursus
 fallacia a captionibus consequuntur
 quibus in illa disputatio
 in potentia sitentur et hanc
 consequuntur in hac deca ut
 plura optima et plura res
 quibusque ut fallacia est a
 cadentibus consequens differt
 ab hominibus quia differt a
 Platone quia homo est con-
 sequens autem si consequens
 et Plato est homo et qui
 est homo igitur est Plato

Cor promittuntur quia rursus
 sunt eadem cum hanc rursus
 eadem inter se esse dicunt
 in tantum dicuntur et
 essentia et propria natura
 in qua remittuntur aliqua
 duo transiendi est dicuntur
 et hanc hanc non autem et
 eadem eadem

mus, reprehensio autem syllogismus est, propterea necesse est, ut etiā reprehensio ex propositionibus constet. Quapropter si ea demum propositio est, in qua unū de uno pronunciat^{affirmat}, illud iam dubium esse non poterit, quin huiusmodi captiones ad ignorationem reprehensionis pertineant: utpote quæ non propositiones, sed quæ propositiones modo esse videntur, accipiant. Ac si interrogatus quidem alius quasi ad unam interrogationem respondeat, vera hinc nascetur reprehensio: Sin ille non ita respondeat, sed videatur modo respondere, fallax non vera erit reprehensio. Quare omnes fallaciū conclusionum modi in reprehensionis ignorationem incurrūt. Atque illi quidem, qui in verbis cernuntur, propterea huc pertinent, quia non vera contradictio, quod tamen est reprehensionis maximè proprium, sed falsa modo species contradictionis in eis existat: reliqui autem alij propter definitionem ratiocinationis. Causa autē cur nos decipiant captiones, in quibus inest aut nominis multiplicitas, aut orationis ambiguitas, est, quia distinguere nō possumus ea quæ multis modis dicuntur. Nā huius generis sunt nonnulla, quorum multiplicitatem explicare non est facile, cuiusmodi sunt, ens, unum, idem. In iis verò, quæ ex coniunctione & diuisione oriuntur, erroris causa est, eo quòd nil putamus interesse inter coniunctā & distinctam orationem: sicut in plurimis vllum est discriminē. Nec multum absimilis est in iis, quæ ex accentu eruantur, ratio, quia scilicet aut nusquam, aut certè in plurimis nil interesse inter cōtentum & remissum verbum videatur. Quæ ex verbi specie ducuntur, propter quādam verborū inter se similitudinem, in errorem nos inducūt. Difficile est enim discernere, quorum

Et hoc coram me fuit propositio
mei. Insuper et duorum propositi-
tionum et plurium analogam esse
atque. Quam propositiōem dicit
vocat absolute. propositiōem di-
si est huiusmodi vero quæ multis
est enim. ad utroque propositi-
ōem multiplicitas. Sed et co-
equantur. in propositionibus pluribus

Concludit facta. in dictione
omniū fallaciarum. et ad om-
nem ad reprehensionem ignorat
tionem. utroque. quia per se
non inest. ratiocinationis. ad
tunc
vel contra. syllogismi. Defini-
tionem. cuius generis sunt reli-
quæ captiones quæ in verbis
spectantur. quædam aliquæ
per se etiam in ratiocinatione
omni rationis. Sed dicitur quod
de captionibus tunc quod di-
stine omni no et quādam p
parte

Instant quædam. etiam
intradmodum. autem per se
fuit. me dicitur. sing
licis captionibus. et aut
in est prima. et maxime
generale. causa. quæ pro-
pter. sunt. et dicitur. etiam.
fuit. et quæ diversa sunt
aut. et dicitur. non poss
nunc?

Quia Distinguere

In ratiocinatione. est in dictione. homo
in me. et ambiguitas. cau-
sa. est. me dicitur. capti-
onibus. quæ ex homonymia. et
amphibologia. oriuntur. quæ
locum. in dictione. et per se. inter om-
nia. vulgarissimum.

Nam qui hoc per

Sapientia est in eo quod aliquid fallit sed fallentem in omni re deprehendere et falli a deo non potest

Quia omne, quod

omne est fallax et forma distincta non descripta est quod ratio significationis aut modi significandi. Ut beati gratiani modo propter deum: for magis. Ut aut in ratione eorum existit una forma substantialem et unum numerum hoc aliquid significatur tunc potius quod aliud dicitur et deum rationem aliam

Primum quod per

probat tribus rationibus. Primum quod captio est forma distincta. Si potuit inter loca deorum quod deo et tunc numerum deum.

sit eadem ratio, & quorum diversa. Nam qui hoc prestare potest, propè est, ut quid in quaque re verum sit, cognoscat: idemque scit, nos hac potissimum ratione sophistarum captionibus vinci, quia omne, quod alteri attribuitur, ita accipimus, quasi hoc aliquid, unamque numero naturam significet. Hæc enim sunt, quæ substantiâ, & id quod unum est, maxime consequuntur, significare hoc aliquid, & unam quandam numero naturam. Vnde etiam fit, ut hic captionis modus inter eos numeretur, qui sunt in verbis. Primum quod per huiusmodi captionem in errorem potius inducimur, dum aliquid cum altero tractamus, quam cum animo eadem ipsam rem apud nos exagitemus. Atqui verbis absoluitur omnis sermo, qui cum altero confertur: quod verò apud nos taciti cogitatione tractamus, non tam ad verba, quam ad rem ipsam pertinet. Deinde verò quando euenit quenquam hac captionem falli, dum tacitus apud se rem exquirat, ex eo semper oritur error, quod ex verbis re consideret. Postremo harum captionum omnis error ex similitudine nascitur, quæ profectò similitudo nusquā est nisi in verbo. Captiones autem ex accidente eò nos in errorem inducunt, quod diiudicare & distinguere rectè nō possimus, quæ sint eadem, quæ diuersa: quæ unū sint, quæ multa: quibus attributis conuenire oportet, quæ rei insunt, & quibus minimè. Quod idem in captionibus ex consequenti dicendum est: quandoquidem consequens pars quædam accidentis est. His accedit quod, quoniā in multis verum esse videtur, si hoc est illius ita consequens, ut seorsum ab illo esse nō possit, & vicissim illud ex hoc perpetua quadam coniunctione consequi: idcirco quasi reuera ac semper ita esset, suam argumentationem tractant,

His accedit quod

Subiungitur alia causa specialis tunc descriptum. Captionibus respondetur quod a numerum aliquid deum et autem substantiam. Si ut vocantur et quod sunt spiritus et sua proprium et deo et ista manent semper de autem de deo et tunc numerum deum et tunc numerum deum.

quando id quod concluditur, non sequitur ex iis quæ antè
 posita sunt, oritur illa captio, quam maximè in argumenta
 cadere diximus, quæ ad incommodū ducunt. Quæ verò mul-
 tas interrogationes accipit pro una, eo peccat, quòd proposi-
 tionis natura nō rectè accipitur. Quæ ex accidēte ducitur,
 & altera, quæ huius pars est, ex cōsequenti, hoc habent vi-
 tij, quòd pro eo, quod per se debeat esse, illa accipiunt. Pec-
 cant etiam illæ manifestò cōtra definitionem, quarum con-
 clusio non ad rem eandē, sed ad verba tantū eadem per-
 tinet. Præterea aduersus id quod diximus, oportere cōtra-
 dictionem in toto genere, ac simpliciter accipi, & in re ea-
 dem, & ad idem, & eodem modo omnes captiones peccāt,
 quæ id, quod ex parte modo aliqua dicitur, sumūt, aut hu-
 ius generis aliquid, contra quàm singula illa particula si-
 gnificāt. Denique in eam partem definitionis, non accepto
 eo inter summptiones, quod à principio positū est in disputa-
 tione, incurrūt omnes, quibus petitio principij committitur.
 Quare ex quot, quibūsq; locis paralogismi eruantur, ea-
 dem hac via perspicui poterit. Nam & iis plures esse ne-
 queunt, & in eos omnes, quos enumerauimus, incurrere
 possunt. Illud autem hīc intelligendum est, sophisticam re-
 prehensionem, & syllogismū non omnino, nec apud omnes
 esse reprehensionem, aut syllogismum, sed apud hūc modò,
 vel illum. Ac si quidem ab eo, qui respondet, alius non ac-
 cipiat, verbum multiplex unā habere significationem: &
 quod simili forma verbi profertur, rem declarare, quæ sit
 hoc aliquid, unūmq; numero: eodēque modo in aliis: illæ
 nullo modo aut reprehensiones, aut ratiocinationes erunt:
 hoc est, nec apud omnes, nec apud eum quidem, qui inter-

sed eos modò ex quibus dialecticæ reprehensiones eruuntur. Sunt enim illi communes omnibus artibus & facultatibus. Ac debet quidem quisque artifex omnes, quæ ad suam artem pertinent, reprehensiones considerare, siue sint illæ veræ reprehensiones, siue speciem tantum habeant verarum: & quamobrem talis sit unaqueque, explicare. Quæ verò ex communibus, quæq; nullius artis propriae sunt, constant, hæ dialectico sunt considerandæ. Nā si locos teneamus, unde ducuntur probabiles ad disputandū de quaq; re syllogismi, simul ex quibus reprehensiones eruendæ sint, intelligimus: cum præsertim nil sit aliud reprehensio, q̃ syllogismus cōtradictionis: ita ut tū sit reprehensio, quādo aut uno syllogismo, aut duobus disparata conclusa sunt. Vnde igitur omnes huiusmodi ex comunibus factæ reprehensiones profiscantur, ex superioribus libris intelligi potest: simulq; unde istarū reprehensionū dissolutiones accipi possunt: quando eas soluere nil aliud sit, q̃ exceptione aliqua eas refellere. Ex iis verò, quæ paulò antè dicta sunt, cognoscimus quot quibúsque ex locis oriantur, non veræ reprehensiones, sed quæ, non illæ quidem temerè cuius, sed certis quibusdam hominibus esse videantur. Nam persequi omnes causas, quibus videri possint quibúslibet hominibus reprehensiones, quæ non sunt, infinitum est. Ex iis ergo perspicuum est, dialectici esse, notatos habere omnes locos, unde reprehensiones ex comunibus constantes ducuntur, cuiuscunque generis illæ sint, hoc est, siue veræ, siue in speciem tantum reprehensiones sint: Itémque siue dialecticæ reuera sint, siue dialecticæ tantum esse videantur: aut verò ex eo rationum genere, quæ ad examinandam & excutiendam alterius

Quando quis dicit
 Et pro ea quod dicitur tracto in unum
 in quacumque arte. Committit autem hoc
 zoroaster dicitur quod principium accendit
 scientiam fallaciter sumptum argum
 sententia uolunt quod. pseudographos.
 docent inuoluntate quod inuoluntate
 natio sapientum dicitur et
 Quod autem dicit
 Quia dicitur et aliqua malicia
 inuoluntate et confectio op
 am. et facta doceat et primum
 de malicia esse falsa et lo
 quimur in scientia et arte. Idcirco
 eo per occupationem non respondet
 falsa et loquimur de aliqua
 ut arte in unum quod arte esse
 falsa. Docet si dicitur quod in
 principium maliciae sumptis arte
 dicitur fuisse de scientia dicitur
 dicitur.

Sic afficitur complexio per
signa nullum est arcus omni
um repugnans loco explorari
Ductura est arcus quare eius
non est omnium repugnans
propter loca docti

¶ **N**on minus est dominus in suis
artibus propria principia septem
tamen quam in arte facularia
adhibere Atque singulis artifices
considere debent omnes tamen
scire tam facta reperiendi
que ad summa artium pertineant

Dialectico tantum confideamus
 et sint reprehensiois. multas
 artis propria ut quae geromus
 multas procuratur conficiuntur
 dicuntur autem communia quia
 suam tantum artem non obtinet
 ut postea exemplum in botanica

¶ scet quomodo in arte dial
tica propositi sunt loci commu
nes. eo quibus dialectica et
prehensibilis et quae dubitat
et error videtur quia possi
bilia docant. Committunt aut
tamen in topica docant
et latuerunt reprehensio
num in hoc autem libro
sophisticarum locos tradit
et. finis ubi. argumenta
etiam quoniam error locos. et
committunt dialecticarum et
reprehensio num sed. Quoniam
error. et reprehensio num possi
bilia

Non est vera illa

eruditionem adhibentur. Non est vera illa argumentorum distributio, qua utitur aliqui, dicentes, alia ad nomen, alia ad sententiam pertinere. Nam existimare diversa esse argumenta, quæ ad nomen, & quæ ad sententiam pertinent, ac non potius eadem esse, quæ utroque genere continentur, magna est amentia. Quid enim aliud est, non argumentari ad sententiam, quam non uti eum, qui se recte putat interro-

Quid enim aliud

gare, aliquo vocabulo in eâ significatione, in qua est concessum à respondente? Quid verò, nonne etiam hoc est de nomine contendere? Iam verò quid est conferre argumentum ad sententiam, nisi cum intellexeris, quod dixit respondens

Iam vero quid

ad id argumentum dirigere? Quod si plura significet aliquod verbum, putet autem, qui interrogat, & qui respondet, uno modo dici (veluti ens & unum multiplicia sunt: existimabat tamen Zeno qui interrogabat, & is quoque, qui illi respondebat, uno tantum modo dici: ex quo factum est a Zenone argumentum, quo omnia esse unum concluderet) illam certè eandem argumentationem, siue ad nomen pertinere dicas, siue ad sententiam eius, qui respondet, utroque modo non male

Etiam si

dixeris. Sin plura significare putent, non dubium est, quin ad sententiam illam non possit pertinere. Primum igitur in iis argumentis, quæ multipliciter aliquam habet, illud usuenit, ut quæ sunt ad nomen, eadem ad sententiam pertinere cernantur. Deinde verò nulla omnino argumentatio est, in quam illud, esse ad sententiam, cadere non possit, quandoquidem, esse ad sententiam & mentem alterius, non sit in ipsa argumentatione positum, sed in eo, quod respondens hoc vel illo modo affectus est ad ea, quæ concessit. Tunc verò nulla est contra, cui non possit accidere, ut sit ad nomen: præsertim

Et actus probatio omnium argumentationum potest esse ad nomen
maxime igitur diuisa est in argumentationem ad sententiam
omnium argumentationum potest esse ad sententiam & ad nomen
atque omnium potest esse ad sententiam & ad nomen
dum potest esse quare omnium argumentationum potest esse
ad sententiam

cum hoc loco, esse ad nomen, idem valeat quod, non esse ad mentem alterius. Nā si non omnes illuc referri possint, erūt profectō aliqua reprehensiones, quæ neq; ad nomen, neque ad sententiam erunt. Illi autem altero horum generū omnes contineri dicunt: atque ita diuidunt, ut omnes generis reprehensiones, aut ad verba, aut ad sententiā pertinere fateantur. Atqui ex iis quidē syllogismis, in quibus quædā inest multiplicitas, nonnulli sunt, qui ad nomen pertinet, (nā illud absurdū est, velle omnes captiones, quæ ex verbis ducuntur, pertinere ad nomen) sed illud certē negari etiā non potest, quin aliqua sint in eodē illo genere captiosæ & fallaces ratiocinationes, quæ non ex eo vim habent, quia sit hoc vel illo modo affectus respondēs, sed quoniam ipsa per se argumentatio continet aliquā interrogationē, quæ multis modis dicatur. Iam verò illud omnino absurdum est, habere illos, qui sic diuidunt, prius rationem reprehensionis, quàm syllogismi, & de illa prius, quàm de hoc differere. Cum enim reprehensio syllogismus quidā sit, necesse est ut prius respiciamus, quid in syllogismo positum sit, & quid in falsa reprehensione quæ aliud nihil est, quàm non vera, sed fallax & fucata ratiocinatio, adhibita ad concludendū disparata. Vnde etiā sit, ut omnis captionis vitium vel sit in syllogismo, vel in contradictione, (nā ad syllogismum oportet contradictionem accedere, ut sit reprehensio) vel in utroque. Ut autem singulorum exempla subiiciam, illa captio, qua concluditur, orōra proloqui, vitium habet, nō in syllogismo, sed in contradicēdo: illa verò, qua, dare aliquē posse, quod non habet, cōficitur, utroq; modo vitiosa est: Illa potestremò qua efficitur, Homerī poēma esse figuram, quia cir-

D iij

hæc actioa tæpō in forma
hæc actioa tæpō in forma
hæc actioa tæpō in forma
hæc actioa tæpō in forma
hæc actioa tæpō in forma

hæc actioa tæpō in forma
hæc actioa tæpō in forma
hæc actioa tæpō in forma
hæc actioa tæpō in forma
hæc actioa tæpō in forma

NAM si nō omnes
nam si nō omnes
nam si nō omnes
nam si nō omnes
nam si nō omnes

Atq; de his quidē
atq; de his quidē
atq; de his quidē
atq; de his quidē
atq; de his quidē

Iam vero illud
iam vero illud
iam vero illud
iam vero illud
iam vero illud

Vnde etiam sit
vnde etiam sit
vnde etiam sit
vnde etiam sit
vnde etiam sit

Quam habet
quam habet
quam habet
quam habet
quam habet

interrogat, simul interrogando multipliciter verbi indica-
re, & distinguere hūc in modum: quum dico, οἷοντα prolo-
qui, volo intelligas, posse hoc vel illo modo accipi: illa quidē
certē primū erit valde absurda & iniqua postulatio, præ-
sertim cū illud sæpe vsuuenire videatur, ut qui interrogat,
nesciat omnino multis modis dici posse, quod rogat. Quod
verō multiplex esse non putes, illud ut distinguas, fieri non
potest. Deinde verō quid, quaeso, hoc aliud erit, q̄ docere?

Hoc enim modo res, ut est, illi explicatur & declaratur, qui
nec animaduertit, nec scit, nec omnino suspicatur, posse id,
de quo interrogatur, alio atque alio modo accipi. Nā quid
vetat, quo minus huiusmodi distinctio etiā in iis argumētis
locū habeat, in quibus nulla est ambiguitas? Exempli cau-
sa, nonne quatuor unitates sunt pares duobus binariis, qui
sunt in quaternario? ita tamē, ut diuerso modo in quatuor
insint duo binarij & quatuor unitates. Itēq; illa, estne cō-
trariorū eadem sciētia? sed ita tamen, ut alia sint cognita,
alia incognita. Quapropter qui ista distinctione utēdū es-
se cēsant, ignorare videtur, aliud esse docere, aliud disputa-
re: & quod oporteat docētē non interrogare, sed manife-
stum facere id, de quo agitur: disputatē verō, eum modō,
quicū disputat, interrogare. Iam verō postulare, ut is, quicū
disputatur, aut dicat, aut neget, non est docentis ac demon-
strātis rē, sed eius qui te probare ac veluti examinare velit.
Est enim tētādī & examinādī ratio, pars quēdā dialecti-
cæ: ob eāq; causam tota in eo posita est, ut quid de quaq; re
sentiāt, nō illi, qui verē docti sunt, sed qui rerū sibi arrogāt
cognitionē, cū sint illarū imperiti, obseruet, atque exquirat.
Atq; ille quidē, qui nō in speciem modō, sed reuera commu-

Deinde

cetera ratio doce

re p̄p̄ est sophista at q̄ d̄
p̄p̄at & docet. m̄. Explanatq;
induat docet deditur q̄ n̄
distinguer p̄p̄ est sophista

nam quid

cetera ratio accid

it n̄m̄quam est m̄ n̄m̄ ambig
m̄c̄ d̄sp̄at̄ ad n̄m̄m̄ t̄p̄s
m̄y est s̄m̄p̄t̄ d̄c̄p̄a argu
m̄t̄ant̄ia d̄c̄p̄a d̄c̄p̄a ut uti p̄
est m̄t̄ ad n̄m̄m̄ q̄m̄d̄ m̄m̄
m̄. d̄c̄p̄a m̄c̄ d̄sp̄at̄ d̄sp̄at̄

dixit in summis

p̄m̄m̄at̄ d̄m̄on̄st̄at̄ a d̄
d̄st̄at̄ et a sophista q̄m̄d̄ ill
m̄y int̄rogat & d̄c̄p̄at̄ p̄r
t̄m̄ r̄m̄t̄at̄ ut r̄m̄c̄ d̄c̄p̄a
d̄m̄y s̄m̄at̄ q̄m̄ d̄c̄p̄a d̄c̄p̄a
d̄c̄p̄a est n̄m̄m̄ int̄rogat
est et d̄c̄p̄a p̄r̄t̄m̄ s̄m̄at̄ q̄m̄
a d̄sp̄at̄ d̄m̄t̄at̄ est

demonstranda quid

q̄m̄ q̄m̄ q̄m̄ sua aut̄ ont̄a
t̄ p̄t̄it et ad t̄m̄p̄at̄ p̄r̄f̄i
m̄c̄ et r̄at̄a p̄m̄m̄at̄
aliqua d̄c̄p̄at̄. d̄c̄p̄a p̄r̄f̄i
d̄c̄p̄at̄ int̄rogat̄ n̄m̄
int̄rogat̄ d̄c̄p̄at̄ p̄r̄f̄i
t̄m̄t̄at̄ d̄c̄p̄at̄ et d̄c̄p̄a
est

atq; ille

distinguitur dialecti

ita r̄at̄at̄ a sophista q̄m̄d̄ ill
q̄m̄m̄m̄ d̄c̄p̄a d̄c̄p̄a d̄c̄p̄a
m̄y q̄m̄ q̄m̄ comm̄m̄y p̄r̄f̄i
p̄r̄f̄i d̄c̄p̄at̄ int̄rogat̄ q̄m̄
p̄r̄f̄i d̄c̄p̄at̄ p̄r̄f̄i d̄c̄p̄at̄
p̄r̄f̄i p̄r̄f̄i

ac latio

De intelligatur omne

nia peruestigat & exquirat, dialecticus est: qui verò id fa-
cere videtur, nec facit, sophista. Ac ratiocinationum qui-

dem contentiosarū & sophisticarū unum genus est, quo omnes continentur: quæ, cum ex iis rebus constent, in quibus

versatur tentandi ratio, speciem habent syllogismorum, nil
tamen necessario concludunt, etiam si id verum sit, quod con-

cluditur. Istarum enim vitium est in verbo medio, in quo vis
consecutionis posita est. Alterum genus est eorum paralogis-

morum, qui, cum proprie ad aliquam artem accommodati
esse videantur, ad certam tamen quandam artem reuera non

pertinent. Neque enim illi, qui pseudographi appellantur
(quadoquidem illi sunt paralogismi de aliqua re facti, que

si illi quidem pseudographi verū aliquid cōcludant: qualis

erat Hippocratis ratio, qua circulum quadrare per lunulas
conabatur. Sed erit certe contentiosa ratio, si talis sit, qualis

erat Brysonis quadratura: qua quide ratione tametsi qua-
dratum circulo æquale dari concluderetur, tamen eo nomi-
ne non recte utitur, quod præ se non ponit, sed
sophistice cum aliis

ne sophistica est appellata, quod non proprie est ad illa rem
accommodata. Quare quaecunque ratiocinatio accommoda

cessariam habere conclusionem, sophistica tamen & conten-

ad istam rem videtur accommodata, fallacem habet quā-
dam speciem per quā decipimur ac veluti iniuria quadam

afficimur. Quemadmodū enim inter certandum, quas aduersario facimus iniurias, speciem quandam equitatis pra-

se ferunt, & tamen reuera est iniqua certandi ratio: sic in
disputatione iniquum certamen est. ubi ad nimiam conten-

12
 11
 10
 9
 8
 7
 6
 5
 4
 3
 2
 1

[illegible]

Mie
usfa
ung
indue
rat
So
eng.
apud
at x
et pr
tato
quid
cop
est
Sa
uicf
autr

Quãdoquidẽ

Seceruit faciam de

scripturam a philosophia rationation
quod hoc nunq. consist. acquir. actus
q. proprium principii sed q. rationum
huc sunt dialectica illa ex quo pro
prie constituitur in magis sed mal

Expositio quoniam nunc in manu prima
Expositio quoniam nunc in manu prima

Qualia sciat hip

¶ Intra octiduum puncto in idem
punctum ducta inter se sunt cognata

attos quibus latus qd dicitur et quibus
tunc partem fixa sunt sine ab hinc
primo ad idem p. hinc dicitur et
partem p. aqua dicitur quia arguitur

my rose that by proper construction
 is my rose for a new of confusion

Qualis erat

Sic conabatur. hzi

f. f. magis et minus in
f. aggravi et gravi sed datur ma-
ior gradus utrumque circulo et minus quod
adtrat non nitore ergo datur potius

quae quae arg ratio puri p Propri
 distincta actio promissata id p
 musua constat tamq ob casum p
 p q s i a s i n t o r e

dratum circulo aequale dari concluderetur, tamen eo nomi-
ne sophistica est appellanda, quod non propriè est ad illā rem

accommodata. Quare quaecunque ratiocinatio accommoda
ta ad rem videbitur, quae non erit accommodata, etiamsi ne

cessariam habeat cōclusionem, sophistica tamen & conten-
tiosa erit appellanda: propterea quòd ea saltē ex parte, qua

ad istam rem videtur accommodata, fallacem habet qua-
dam speciem, per quã decipimur, ac veluti iniuria quadam

afficimur. Quemadmodum enim inter certandum, quas ad-
uersario facimus iniurias, speciem quandam equitatis pra-

Je ferunt, & tamen reuera est iniqua certandi ratio: sic in
disputatione iniquum certamen est, ubi ad nimiam conten-

is an

Simili
a a canja
tatio fuy
omni pti
quoniam
dum oraf
funt q
q d uerit
in fa apu
at pnt
m se pr
contemlo
ho ad qu
ut up p
at p d
urive De
ma tunc
ur ur aut

Qualis erat Eri

Sic conabatur. hzi

res my truci quarraturam y snou
fisar in gub ufomys r p r r p
et magna et minus in d am pol
et apocia a qual. sed datur ma
et in d am pol et in d am pol

quod quicquid in rebus
adest non inuacit ergo dare potest
quod quicquid in rebus non in
adest non inuacit ergo dare potest
quod quicquid in rebus non in
adest non inuacit ergo dare potest

Pygmaea spurcator

Suscepimus

Quasi modum

tionem res progreditur. Nam ut in certaminibus, qui quavis ratione victores esse volunt, nil non mouent, nil non agrediuntur: ita hic in disputatione idē faciunt, qui sunt supra modum litigiosi. Atque ex iis quidē, qui tantam adhibent contentione, quicunq; sibi victoriā proponūt, illi sunt qui propriē litigiosi, & contētionis amatores cēsantur. Qui verò gloriam, ex qua quæstum faciant aucupantur, sophistæ. Est enim sophisticæ, quemadmodum suprā diximus, ratio quæstus faciēdi ex sapiētia simulatione. Quo fit, ut demonstrationes etiam, quæ specie quadā veras imitētur, potissimū expetant sophistæ. Et rationes quidē non sunt diuersæ, quibus litigiosi homines, & quibus sophistæ utūtur, sed sine distinguūtur: & una eadēque pbatio sophistica erit, & cōtentiosa: verū non eadē ratione. Nam qua ad opinionem victoriæ adhibetur, contētiōsa est: qua verò ad opinionem sapiētia confertur, sophistica. Etenim sophisticæ est sapientia quadam simulata, non vera. Ferē autem contentiosa argumētationes eodem modo affectæ sunt ad dialecticas, quomodo pseudographi ad geometricas demonstrationes. Vt enim nullæ sunt captiosæ cōiunctiones, quæ in iisdē rebus cernuntur, in quibus versatur dialectica: ita pseudographi iisdem de rebus fiūt, de quibus geometra suas facit demonstrationes. Verū huiusmodi quidem certē pseudographi non sunt cōtentiosi, quoniā ex principiis & conclusionibus alicuius artis propriis cōficiuntur. Quæ verò ex iis rebus constat, in quibus versatur dialectica, si quasi accommodatæ ad aliam rem demonstrationes accipiantur, erunt cōtentiosæ: quemadmodū his exēplis perspicui potest: illa ratio, qua per lunulas quadrari posse circulum demonstraba-

Atq; ex iis

distinguitur ex parte
litigiosæ et, sophisticæ

et rationes

Paulo ante rationem
rationis contentiosæ et sophisticæ
duo generis complicitate etiam mixtas
rationes sunt. Distinguitur quidem
modum supra litigiosæ et
sophisticæ et mixtas.

ferē autem

Reddit ad institutum
quo caput d. demonstrare sophisticæ
et rationationis, ut constat
proprie alicuius artis principis
in hunc itaq; modum probatur et
notum quomodo pseudographi aff
sti sunt ad demonstrationes et
sophisticæ argumētationes
dialecticæ sunt affectæ atque
demonstrationes et proprie et
tr. sumptus proprii dialecticæ
pseudographi. confutatio et
pseudographi et proprie et
sophisticæ sumptus et confutatio
sunt argumētationes et rationes

est etiam ^{hypothetice} cur, non est contentiosa: Brysonis autem ratio est contentio-
sa. Atque illa quidē prior ratio, cum ex propriis geometriæ

*P*nificatio & quædam
metriam transferri potest: hæc posterior apud eos etiam v-
surpari poterit, qui illius artis imperiti, omnino quid in
quaque re fieri possit, & quid non possit, ignorat, atque ita
v-surpari, ut ad singula, ad quæ adhibebitur, accommodata
sit. Est etiã in hoc eodem genere ratio, qua Antiphon qua-
draturâ circuli ostendere conabatur. Itemq; si quis, adhibita
ratione Zenonis, vellet ostendere, nõ esse bonũ post cœnam
inambulare, non adferret propriam medicinæ rationem,
quandoquidem illa sit cõmunis maximè ratio. Si igitur eo-

Nunc autem ^{idem plane modo affectus est litigiosus homo ad dialecticum,}
quo ad geometram is qui pseudographos facit, non poterit

Assumptio probatur profecto ex iis, quae propria sunt, constare contentiosa argu-
mentatio. Nunc autem dialecticus nullū certum genus ha-
bet, in quo quasi in subiecto sibi proprio versetur: nec ulla
in re demonstrationes adhibet: neque talis est artifex, qui
omnium rerū considerationem suscipiat. Neque enim pos-
sunt res omnes sub unum genus cadere: nec si possent, verē

Neqz enim differendo adhiberet dialectica, illam certè oporteret, si non.

Obiecto aliquis si omnia quae sunt uno genere in subiecto non sunt mixta. tunc Aristoteles id quod est quod ex parte est generis subiectum prius philosophum multo huiusmodi transiit fuit et omnia quae sunt ad unum aliquod principium referret docet deum tunc obiectum respondere potest uti suo quidam esse dicunt quoddam

famul omniū regū qui sunt in
 famul reuerētia gerunt in obsequiū
 hūc rationē dicitur quia nō potest
 Josephus regē regū dīpōit voluit
unde sciām.
 p^robat dialcticā nou.
 Gocari nō recto quodam sub rēpō
 demōstratio nōcū hūc p^robatur
 quā cōtūm habet subitū et dū
 dīctionē dūc. Alitū nōcū et alitū
 dialcticā nōcū p^robatur nōcū et alitū
 rectū gōgū dūc nōcū et alitū dūc

cum. Quia
 propositio tua confirma
 quid demonstrator. prout uterque est quia
 per strabit questionis pariter demonstratio
 fieri non potest sed tantum quia quia
 et a. et magis pariter.
 atque si
 Altera ratio fore eadem
 si praesentis etiam est quia. G. a. in
 in significat delectationem. Quia affec
 et demonstratio ratio non quia uterque est quia

Quoniam autem ratione ad tentandum & examinandum alterum suas disputationes confert. Quoniam autem hæc communia sunt permulta, & tam latè diffusa, ut nusquam non reperiantur: quæ tamen non sunt talia, ut unam quandam communem naturam faciant, & ad unum genus reuocentur, sed vaga semper, & incertæ naturæ, perinde ut sunt negationes: præter hæc autem alia sunt, quæ nõ vaga, sicut ista, sed propria sunt: ex iis profectò planum est, nullà esse rem, cuius disputationem ex talibus quibusdam suscipere ac periclitari non possimus. Illud quoque perspicuum est, quandam esse in earum rerum tractatione artem, quæ nil habeat simile cum scientiis demonstratiuis. Quamobrem contentio-

Quamobrem studiosi homines, multum dissimiles sunt iis, qui pseudosquasmodi artes sunt graphos faciunt: ut qui non ex principiis, quæ alicuius generis propria sint, fallaces conclusiones efficiant, sed latè vagantes in omni rerum genere versentur. Ac modi quidem illi sunt, quos exposuimus, quibus sophistarum omnes reprehensiones conficiuntur. Quod verò sit dialectici hæc considerare omnia, quòdque istarum rerum facultate valere debeat, hinc perspicui potest, quæ ars in propositionum, hoc est, communium locorum explicatione versatur, eadè sibi uniuersam istam considerationem vendicat. Atque illa quidem sufficiant de reprehensionibus fallacibus. Nunc de eo dicamus quem secundum finem sophistæ appellauimus, quibus scilicet modis falsum aliquid sophistæ conficiant, & qua ratione eò inducunt disputationem, ut incredibile aliquid & præter omnium opinionem sequi videatur. Ac prima quidem ratio ex percontandi quodam certo genere sumitur, imprimisque ad illud efficiendum valet ratio interrogandi. Qui

Ac modi quidem accommodata ad sciendum & continuationem in disputationibus repetitionem datur. significante quædamque sophistarum finibus præmissis hæc omnia conficiuntur. Nunc de eo dicamus quem secundum finem sophistæ appellauimus, quibus scilicet modis falsum aliquid sophistæ conficiant, & qua ratione eò inducunt disputationem, ut incredibile aliquid & præter omnium opinionem sequi videatur. Ac prima quidem ratio ex percontandi quodam certo genere sumitur, imprimisque ad illud efficiendum valet ratio interrogandi. Qui

Et incredibile Quia modi quibus respondens falsum adiungit videtur sunt etiam ad confutandum in incredibilibus percontando ratio in falsis percontat inuenit etiam ipsa in incredibilibus non quælibet inuenit inuenit est Sophistarum falsum & incredibile ut quidam percontantur

Hoc est com
hinc soluitur quod
roa percontat dialotione

enim ita aduersarium interrogant, quasi nulla certa re proposita, de qua differatur, nil profecto aliud preter hoc inuestigant. Nam qui temerè respondent, & parum accurate, quid dicant, facilius labuntur. Cum verò nil videmus esse propositum, de quo suscepta sit disputatio, tum minus cogitare solemus, quid dicamus. Altera ratio est, quæ plurimū valet ad deducendum eò aduersarium, ut admirabile aliquid, aut falsum admittere videatur: nempe cum multitudine interrogationum eum oneramus, etiā cum est aliquid propositū, de quo disputetur: simulque postulamus, ut proferat, quid de singulis ipse sentiat: atque ita, siue aliquid ex iis affirmet, siue neget, eò loci eum perducimus, ubi argumentorum nobis copia suppetit. Verum enimvero hoc tēpore minus huic rationi fallendi locus datur, quàm olim: nimirum quòd illud statim rogari solet hoc tēpore, quorsum hæc, & quid ad id, de quo instituta est disputatio, pertineant. Est autem comunis locus ad eruendum tandem falsum aut incredibile aliquid, nullum a principio constituere propositum, de quo differatur, sed profiteri se discendi studio interrogare: dabit enim tandem occasionem argumento huiusmodi dissimulata rei consideratio. Ut autem falsum tu aliquid tandem cōcludas, proprius est hic sophisticus locus, eò scilicet perducere aduersarium, ubi argumentorum tibi sit copia. Sed illud certè interdum rectè, interdum vitiosè fieri potest, quemadmodū nos supra diximus. Iam verò ut admirabile quidpiam & contra omnium opinionem elicias ab aduersario, videndū est tibi, quam sectam philosophorum sequatur is, quicum disputas, ut illum interroges quidpiam ex iis, quæ contra omniū opinionem dicunt huius secte phi-

Iam vero

Proferat quinq; rationes
quidam respondens plurimq;
ut moris est a sophista
mitur, prima autem sunt
p interrogatione & posito
huius secte quinq; respondens
proferat Si tunc tunc pulch

namque propositum est
finitia aduersari
a recte ad misfectus videtur
quod vbi abfurdus est

De prima

Primo modo deducatur
interrogatio ad faciem si nulla
ex proposita propositio inter
ogatur Itaque huius similitudo ratio
ab occultatione interogatione

Altera ratio

Secundo modo dicitur
interrogatio ad faciem interogationum
multitudine huius ratio de qua dispu
tetur sit proposita huius ratio
huius multa sunt difficultates
huius difficultas dicitur rati
huius octaua dicitur ead proposit
finitia quæ occultanda conclus
ignia causa assumitur certandi
studio adhiberi

Simulq; postu

huius clausula ap
huius clausula huius clausula
huius clausula huius clausula
huius clausula huius clausula
huius clausula huius clausula
huius clausula huius clausula

Quinta ratio

Quinta ratio quæ prur
mum valet ad deducendum ad fal
sitas interrogatio huius ratio
interrogatio huius ratio
interrogatio huius ratio
interrogatio huius ratio
interrogatio huius ratio
interrogatio huius ratio

Est autem

Sexta ratio a simu
alata dicitur huius ratio
huius ratio huius ratio
huius ratio huius ratio
huius ratio huius ratio
huius ratio huius ratio

Est autem sal

Comparatur quinta ra
tio huius ratio huius ratio
huius ratio huius ratio
huius ratio huius ratio
huius ratio huius ratio
huius ratio huius ratio

Oppositum prima rationem
quodammodo unum ipsum est
itaque rationem ab adversario
obstantem quodammodo
respondentem est rationem
ab adversario efficitur magis quam
respondendi rationem aliam
itaque ut argumentum ab adversario
fuerit sophista quod primum
conatur inconvincere possit

Alia locum est

Alia ratio est hominum
falsi et dicitur quod primum
ratio sunt alia cum sunt alia
sunt itaque utemur propositis
et dicitur deinde respondendi
ut ab adversario aliquid fuerit

Tertium locum est legum
et rationum sic tractandum
si respondens aliquid tenet
sua et obicitur in naturam
et ad sua profectura her
tunc sapienter gaudet
videtur placuisse

Intuitus est in gorgia
calit deffendentem in
aut in bonum quod
sunt in natura contra
bonum quod sit in natura

losophi. Habent enim singulae sectae suas quasdam huius-
modi sententias. Est autem ad eam rem primum veluti ele-
mentum, ut singularum sectarum admirabiles sententias in-
ter propositiones accipias. Verum in promptu etiam est ista-
rum captionum satis apta solutio, ut ad extremum neget ex
tuis verbis sequi admirabilem illam conclusionem, quam col-
ligit adversarius. Atque hoc ipsum genus dissolvendi argu-
menti, non isto tantum loco accommodatum est, sed quicumque
disputando altercationes modo et contentiones sibi proponit,
eodem isto modo conatur adversarii rationes eludere. Alius
locus est ex hominum voluntate et sermonibus. Aliud enim
ferè est tacitum hominum iudicium, aliud palam loquuntur:
et sermones quidem sunt quam honestissimi, voluntas au-
tem et tacitum animi iudicium, id semper spectat, quod ma-
ximè utile videtur. Veluti nemo ferè est, qui non ita loqua-
tur, longè praestantiorem esse mortem gloriosam, quam vi-
tam voluptatibus affluentem: et melius esse iuste per ino-
piam vivere, quam in magna opum copia turpiter: at nemo
etiam est qui non sequatur contraria. Ergo si defendat is,
quicum disputas, quod homines potissimum sequuntur et
volunt, oppones contrà, usitatas vulgo sententias. Sin has
vulgatas sententias proferat, adferenda contrà erunt, quae
interim tacite homines volunt et sequuntur. Vtrinque enim
ut admirabile aliquid efficiatur, necesse est: quandoquidem
futurum est, ut contradicat respondens, aut per vulgatis o-
mnium sermone sententiis, aut tacito hominum iudicio.
Alius locus est latissimè patens, per què cogimus adversa-
rium dicere aliquid admirabile (id quod Callicles in Gor-
gia commemorat, quodque omnes veteres captionum uni-

cam ferè causam existimabant) ex iis quæ natura, & quæ lege sunt cõstituta. Naturam enim legi contrariam esse: & iustitiam quidem lege esse honestam, natura verò nõ honestam. Sic igitur oppugnandus est, qui quod naturæ consentaneum sit, proferat, ut legem illi obiciamus: sin legem teneat, cõtra quæ sunt ex natura, proferenda erunt. Hic enim effugere non potest, quin utrinque admirabile aliquid dicat. Vocabāt autem illi naturam, id quod in quaque re verum est: legem verò, quod in multitudinis opinione positum est. Vnde perspicuū est, illius ætatis homines idem quod qui hodie sunt, fuisse conatos, ut respondentem aut reprehenderent, aut cogerent tandem aliquid dicere contra omnium opinionem. Porro autem interrogationes quædam sunt sua sponte tales, quibus respondere non possis, quin utranque in partem dicas admirabile quippiā: cuiusmodi sunt hæc: Sitne sapientibus potius parendum, an patri? Sintne honesta potius faciēda, an quæ utilia sint? Vtrum optabilius, iniuriam pati, an facere? Iam verò perducendus est aduersarius ad ea, de quibus contraria est sapientum ac multitudinis opinio. Ac si ille quidē cum sapientibus sentiat, opponenda vulgi opinio: sin vulgus sequatur, quid sentiant sapientes, contra adferendum. Hi enim eos, qui beati sint, necessario istos esse existimāt: at multitudini incredibile videtur, regē non esse beatum. Verū enim locus hic ab eo non est diuersus, qui ex legis & naturæ repugnantia dictus est. Nihil enim aliud lex est, q̃ multitudinis opinio: sapiētes verò quod in rei natura positum est, & veritatē sequuntur. Ac de locis quidē, ex quibus eruuntur paradoxa, hætenus. Sequitur, ut quomodo ad nugationem perducunt sophistæ, dica-

Quartum formæ ex quibusdam
interrogationibus natura quæ huius
modi sunt et si possit utrum
in partem respondere magis utrum
sibi quod prius dicitur quod magis
in triplici ostendit exemplo

Quintum et postremum lo
cū et contra sapientem et buga
riū opinionem quo præcipit ea
proponitur a quibus sap
ientia a vulgaribus differt
utramque enim per se quatuor
amplius semper quod prius dicitur
est

Et amplius utrumque sapientia. facti
et quod contra affirmatur

Et propter quod quartum
et quintum et sextum
et septimum et octavum
et nonum et decimum
et undecimum et duodecimum
et trigesimum et quadragesimum
et quinquagesimum et sexagesimum
et septuagesimum et octogesima
et nonagima et centesima

Hoc dicitur simplicissimum. Ac primum quidem, quid illud sit, quod appellamus nu-
 gari, supra diximus: modò exēpla subiiciamus, quæ sunt hu-
 iusmodi: Si nihil referat nomē dicas an orationem: duplum
 ergo idem valet, quod simpli duplum: si quando igitur sim-
 pli duplum dicas, hoc dicis simpli simpli duplū: & si iterum
 pro hoc verbo duplum accipias simpli duplum, ter idem erit
 repetitum simpli simpli simpli duplum. Eodē etiam per-
 tinet hæc captio: Nūquid voluptatis est cupiditas? defini-
 tur autē hec, appetitio voluptatis: est igitur cupiditas appe-
 titio voluptatis voluptatis. Cernūtur autem omnes istæ ca-
 ptiones, aut in iis, quæ nō per sua tantum genera, sed etiam
 per se ipsa ad aliquid dicuntur, cum interim una eadēque
 res sit, cum qua utraque comparantur. Veluti appetitio est
 alicuius appetitio, & cupiditas alicuius cupiditas: itēque
 duplum alicuius duplum dicitur, & illud totum simpli du-
 plum, alicuius etiā dicitur: Aut verò in iis, quæ cum ex ge-
 nere eorum quæ cum altero conferuntur, non sint, ita sunt
 affecta ad substantiā, omninoque ad sua subiecta, quarum
 ipsa sunt aut habitus, aut affectiones, aut simile aliquid, ut
 in definitione, qua quid illa sunt explicatur, ipsa subiecta
 accipiantur. Ut impar definitur numerus medium habens.
 At enim semper in ipso impari inest numerus: cum igitur
 illud dicis, numerum dicis habētē medium numerum. Et
 hoc: Si simitas est nasi concavitas, simum autē intelligi non
 possit, quin nasum simul intelligas: profectò cum illud dicis,
 nasum, nasum concavum dicis. Porro autem interdum vi-
 dentur negationem efficere istæ captiones, cum nil tale re-
 uera concludant: propterea quòd prætermittitur, ab eo, qui
 interrogat, necessaria ad eam rem interrogatio, nempe an

Reliqua ut vult

Non solumur. s. p. h. i. t. a. r. m. y. f. u. i. d.
 s. s. o. l. a. e. i. s. m. u. r. q. u. i. f. u. i. d. e. t. i. a.
 q. u. i. a. l. i. b. i. d. e. f. i. n. i. t. e. a. t. c. e. m. o. b. i. l. i.
 t. a. t. p. r. a. e. m. i. s. s. a. d. e. f. a. u. t. i. o. n. e. p. r. i. m. i.
 s. u. i. s. s. e. t. a. q. u. i. a. t. a. t. i. o. n. e. d. e. m. u. r.
 f. e. a. t. s. o. l. e. n. a. d. i. n. v. e. n. i. a. m. p. e. t. s. o.
 l. a. e. i. s. m. u. r. e. o. m. u. l. t. i. f. i. c. a. t. i. o. n. e. i. p. s. i.
 u. a. e. s. s. a. r. t. i. c. u. l. i. s. o. p. h. i. s. t. i. c. a. : d. e. m. u. r.
 v. e. r. o. q. u. o. m. o. d. o. t. e. p. o. s. s. i. t. f. i. t. i.
 s. e. n. t. i. a. t.

Quia tunc patremissus per fretum
 quibusdam quibusdam aliquibus
 tenuisset et tenuisset ad idem quod
 ad idem quod tenuisset tenuisset per
 est (per) tenuisset quibusdam tenuisset
 tenuisset ad idem quod tenuisset

[illegible]

ret, sed tamen saepe ad illud utrunque genus transfertur:
Ut ad istam interrogationem, quid est hoc? tria ista aptè
respondeas, Calliope, lignum, Coriscus. Ac masculini qui-

ARIST. DE REPREH.

dem articuli & fœminini omnes casus sunt diuersi, neutrius
autem partim iidem, partim diuersi. Quo fit, ut sapenu-
mero quod in nominatiuo neutri articuli concessum est, ad
masculini accusatiuū id alius transferat, aut alia quadam
simili ratione casum pro casu accipiat: fallax autem con-
clusio ex eo oritur, quod articulus neutri multis casibus cō-
munis est. Interdum enim nominatiuum, interdum accu-
satiuum significat. At verò si istos casus dignoscere velis,
verbum variè accipiendum est, ut cum nominatiuo, est, con-
iungas, cū accusatiuo, esse: veluti, est Hipponicus, esse Hip-
ponicum. Nec diuersa est in fœmininis nominibus ratio, &
in omnibus quæ sub communi nomine τὸ σκευὸν à Græcis
comprehensa (nos vasa appellemus) masculinorum aut fœ-
mininorum inflexionem habent: sola enim ea, quæ desinunt
in ον, inflexionem sequuntur τῶ σκεύους, hoc est neutri ge-
neris sunt, ut ξύλον, σχοινίον: quæ verò non habent illam ter-
minationem, masculina sunt, aut fœminina: & illa tamen
nonnunquam traducuntur ad genus neutrum: & sub no-
mine τὸ σκευὸν interrogantur: ut ἄσκος masculinum est,
κλίμ fœmininum. Itaque in iis eodem modo quo in superio-
ribus verbum, est, & esse, casuum inter se discrimina indi-
cabit. Est etiam solæcismus non valde absimilis iis repre-
hensionibus, quæ ex eo ducuntur, quòd ut similia accipiun-
tur, quæ non sunt similia, aut si ita vocare malis, quæ ex si-
mili verborum specie oriuntur. Vt enim illæ captiones sunt
in rebus quidam veluti solæcismi, ita hæ sunt in verbis veri
solæcismi. Homo enim & albū, & verba sunt, & res. Ex
iis igitur, quæ dicta sunt, planum est, si quando solæcismum
velis concludere, ex illis casibus, quos exposuimus, sumen-

Explanatur duo modi quibus
potest unum sollicitum esse
potest eum eo articulo studio
sum. tunc per aliquando magis
aut ut femininum explicanda
ut si rogatus quid est hoc
et asserimus respondat est
fallor. lignum tunc. Hoc
tunc eo casum mutationem quoniam
do respondere tunc in uno casu quid
est et per hoc in
alio casu conuenit. Vnde quod
tu dicis est et Lani. et non
dicis est. Ergo tunc est

Intermixta rationem. quia p
tuit respondere. Sop. 17. 18
descripti. modum clauder

[illegible]

hanc enim expofuit modis prae
pnot quibus foris yhs conatus
effundentem. Sed in my alignon
de gnuiz. tunc bue de ner fed
idem quoniam quibus ad refp
nfung for quoniam ad falsum quoniam
g8 quibus. ne mercedem hanc pa
bue ad ingratum de non ad fo
las ifmi. nam autem de diffpo
tionem per hanc quoniam tunc

dum tibi esse argumentum. Ac de generibus quidē contentionis argumentationum, & partibus singulorum generum, & modis omnibus hactenus. Quoniā autem in collo-
 catione eorum, quæ interrogantur, non parum est momen-
 ti, ut possis (quemadmodum de dialecticis disputationibus paulo antè diximus) celare conclusionem, propterea absolu-
 ta illa disputatione, primū omnium de iis quæ ad dispositio-
 nem pertinent, agendum est. Ac primum ad reprehensionem
 plurimum valet longitudo orationis, quādoquidem multa
 simul prouidere difficile est. Loci autem unde amplifican-
 darum argumentationum rationes depromes, ex superiori-
 bus sunt repetendi. Alter locus est, ut celeritatem in inter-
 rogando adhibeas. Nam qui aliquāto tardiores te festinā-
 tem sequi non possunt, minus prouidere possint quid dicāt.
 Tum illud iuuat plurimū, ut aduersarium ad iram & al-
 tercationem prouoces. Qui enim sunt in perturbatione, mi-
 nus sunt cauti ad omnia. Rationes autē quibus ad iracun-
 diam impelles, hæ sunt: si palam profitearis te iniquum al-
 teri aduersarium, & si impudentiam maximam præ te fe-
 ras. Alius locus est, perturbatè interrogationes collocare,
 siue ad rem multas rationes adhibeas, siue in utrāque par-
 tem argumēta adferas. Fit enim hac ratione, ut uno tēpore
 des aduersario aut multa, aut etiā contraria cogitāda. At-
 que ut rem in pauca conferā, omnes loci, quos ad celandam
 conclusionem suprā posuimus, sunt etiam ad disputationem
 contētiōsam accommodati. Pertinet enim eò occultatio, ut la-
 teas: latere autē vis, ut fallas. Quod autem attinet ad eos
 qui nil admittere solēt, quod ad rē facere existimēt, illa no-
 bis aduersus eos cautione utendū est, ut aut per disparatum

interrogemus, quasi contrariam partem velimus efficere, aut verò ex aequo utranque partem interrogando completamur. Quando enim non videt huiusmodi homines quid potissimum tibi concedi velis, minus difficiles ac proterui sunt. Iam verò postquam alius tibi singulatim totius alicuius generis partes, interroganti, in singulis ita esse concessit, ut uniuersum genus ad extremum inductione colligas, non est ipsum totum genus interrogandum, sed eo ut concessio utendum est. Ita enim ferè euenit, ut cum respondens se amisisse uniuersum genus putet, tum ita etiam auditoribus videatur, quia adhuc meminerunt inductionis paulò antè factæ, nec illas interrogationes frustra fuisse existimant. Et si quando generi uniuerso nomē non est impositum, ipsa utendum est similitudine, prout commodum videbitur: nam sæpe similitudo obscurior est. Ad sumendā autem propositionem plurimum prodest, simul aduersa, ut illa quasi inter se conferantur, interrogare. Verbi gratia, si velis tibi cōcedi, omnibus in rebus parentibus esse obtemperandum, hunc in modum interrogabis: Quid? putasne parentibus esse parēdum in omnibus, an potius in omnibus repugnādum? Aut verò si sapius, parendum esse, sumere ab aduersario velis, sic interrogandum: utrum multa sint parentibus concedenda, an pauca? Hic enim multo potius, (si modò parentibus obsequi necesse est) multa esse concedenda videbitur, q̃ pauca: præsertim cum rerū aduersarū cōpositio & collatio efficiat, ut res maiores & magnæ hominibus videātur, itēq; deteriores & meliores. Est porro insignis & frequēs, ut quis reprehēsus videatur, sophistarū hæc impostura, postquā nō nullas interrogationes proposueris, licet ex iis nil possis ne-

Et si quando ge

De summi præceptum ut si quā
do non sit impositum de eū
genus. Verò de transcatō et dū
omnia enim similitudo con tra
u latio non nisi obscuritate
in se continet

Ad sumendum.

Summi præceptum ut si quā
propositionem, si concedi volu
itō summi sunt tū contraria
quasi per collationem interrogat
sicut in huiusmodi exemplo non firmat

Est parædum

Summi præceptum ut si ab
aduersario non sunt concessa
sumptio uti q̃. Sic famē regula
summi aduersariū aut magis
fieri colligantia et propositiones
quidam impostura concessa q̃
dramma

cessario conficere, ita extremum argumentationis subiicere, ut illud non interrogas, sed in modum complexione ita proferas, sicut fieri solet in veris ratiocinationibus, non igitur hoc & hoc. Est etiam hoc verè sophisticum, quando paradoxon aliquid accipis, urgere respondentem, ut quid sibi videatur proferat, cum sit illud, quod à principio positum est, in questione, probabile: & hac forma interrogare: Vtrum tibi videtur? Neesse enim est, si talis sit interrogatio, ut ad conficiendam rem valeat, inde nasci aut reprehensionem aut admirabile aliquid, & contra hominum opinionem. Nam si admittat, reprehensio sequitur: si neget, & sibi non ita videri dicat, incredibile aliquid dicere videbitur: at si non planè concedat, videri tamen sibi fateatur, si non verè conuictus, aliquo certè modo reprehensus videbitur. Alius locus est, ut quod in disceptatione oratoria magno studio faciunt oratores, idem nos in reprehensionibus nostris facere contēdamus: ut scilicet diligenter exquiramus, dicatne is, quicum disputamus, aliquid repugnans aut iis quæ à se dicta sunt, aut eorum sententiæ quorum orationem & actiones maxime probet & sequatur: adde etiam an aduersetur opinioni eorum, qui reuera tales, hoc est sapientes sunt, aut verò qui non sint huiusmodi, similes tamen talibus sunt hominibus: postremò an contrà dicat, quàm sentit hominum pars maxima, aut etiam quàm omnes homines. Iam autem sicut respondentes solent sæpenumero cum urgentur, & vident se alibi vix posse quin coarguantur, fingere nescio quam multipliciter, cuius distinctione euadant: ita etiam nobis interrogantibus eodem illo presidio interdum utendum erit, maximè aduersus eos, qui fortiter nobis resistunt: ita

F. iij

Est etiam hoc de

Quia loci duplex est scilicet
 hic de enim significat finem
 & huiusmodi paradoxon sit
 in iustitia beatitudo quoniam
 de propositum est probabile
 siue de iustitia beatitudo
 nam si concessit paradoxon
 absurdum dicitur ut contra am
 muni opinionem dicere videtur
 si non concedat reprobandum
 tunc enim adnatus est finis
 in beatum de finem pro
 pto improbabili interroganda
 esse prohibere. finem enim si
 concedat reprobandum quia
 contrarium sua thesauri ad
 mittit si non concedat admi
 rabile quidpiam dicitur videtur

Quodcumque preceptum est de
 genere obsequium est respond
 ens dicat quidpiam repugnans
 prioribus aut contraria eorum
 modo mutatur contraria modum
 solent oratores diligenter exquirere

Quodcumque preceptum est de
 diligenter exquiramus dicat
 tunc respondens quod repu
 gnans sententiis eorum quæ re
 utra sapientibus sunt aut eorum
 quæ sapientibus sunt

Quartum de eorum preceptum

Quodcumque preceptum est de
 quando respondens con
 traria euadit aliqua distincti
 one ad am infirmum et dicit
 maxime hoc est pro
 nescio in eo scilicet in quo bene
 est finem in quo falsa

Oportet etiam

ut si quid uno modo verum sit, altero non verum, illo nos modo accepisse, non hoc dicamus. Qualiter fecit Cleophon in

Mandrobulo. Oportet etiam traducta disputatione ad al-

lia, quæ reliqua erant argumenta prædicere. Quo in loco

hæ erunt partes respondentis, ut si hoc præsentiat, velle ad-

versarium, iam ante illi occurrat & prædicat, ne rem pro-

positam deserat. Interdum etiam ad aliud sunt argumenta

dirigenda, quàm quod à principio positum est in questione:

sed illud ita accipiendum est, si modò nil habeas quod con-

tra rem propositam obicere possis. Quo præsidio usus est Ly-

cophron, cum iussus esset laudare lyram. Quod verò attinet

ad eos qui probari sibi aliquam propositionem, quam acce-

peris, postulant: quoniam æquum videtur, ut subiecta pro-

batione illius reddas rationem, acceptis quibusdam rebus

singulis, tutius est, etiam si de toto genere concludi possit, in

ipsis singularibus aduersarium ita reprehendere, ut quod

affirmauerit, negare: aut quod negauerit, dicere ostenda-

mus, quàm si uniuersum genus concluderemus, quale est il-

lud: Rerum aduersarum eadem est disciplina, aut non ea-

dem. Neque verò propositionis in modum interroganda est

complexio: & quedam sunt, quæ ne interrogari quidem

debent, sed ut perspicua & ab omnibus recepta sumi. Ac

de locis quidem unde eruuntur argumenta in contentiosis

disputationibus, & de ratione interrogandi hætenus. Se-

quitur nunc, ut de responsione agamus, & ut quomodo dis-

soluendæ sint captiones, & ad quam potissimè rem confe-

rendæ solutiones, & quem ad usum valeat huiusmodi ca-

ptionum sophisticarum tractatio, doceamus. Ac primò quidem

utilis est duabus de causis ad philosophiã. Vna est, quia cū

Sequitur. Munc

Ad hoc am huiusmodi tractatus lib. a part

in agendum hæc. Oportet etiam pro

ponit respondendi rationem. Solutio

ne. unum est. Quod si rationem

maxima pars istarum captionum ex verbis ducatur, hoc nobis prestat earum consideratio, ut verborum ambiguitatem facilius animaduertamus: & ut quæ sint ea, in quibus rerum similitudo cum nominum similitudine conueniat, quæque illa in quibus verborum similitudinem res non imitantur, intelligamus. Altera est, quia ad res per nos ipsos animo tractandas, veriùsque exquirendas plurimum valet. Nam qui facile ab altero captiosa ratione decipitur, neque id percipit, idem si per se aliquid consideret, frequenter se ipse fallaci conclusionem impedit. Est autem & tertia præter illas duas utilitas, ad gloriam consequendam: nempe quod hinc fiat, ut videare omnibus in rebus exercitatus, & nullius esse imperitus. Qui enim cum altero sermonem confert, eiusque quicum disputat, rationes aspernatur ac vituperat, cum vitium ipse indicare non possit, suspicionem is præbet, difficilem se & iniquum alteri prestare non propter veritatem, sed propter imperitiam. Quomodo autem respondens huiusmodi captionibus occurrere debeat, minimo negotio perspicui potest: si quidem omnes locos, unde fallaces conclusiones eruuntur, supra recte exposuimus, etsi omnia commeta, omnes fraudes, quas in interrogando solet adhibere sophista, satis explicatè docuimus. Neque verò idem est sumpta aliqua captione, illius vim perspicere, et vitium ubi sit indicare, quod celeriter posse ei occurrere, quod te interrogat. Sape enim accidit, ut quod scimus, mutatis & traiectis verbis ignoremus. Porro quæadmodum aliis in rebus omnibus, celeritas & tarditas tota pender ab exercitatione, ita planè in disputationibus vsuuenit. Vnde efficitur, ut, tæta si res nobis cognita sit, saepe tamè quia desit meditatio exercitatioque, differendi, expedire nos in tempore,

Hoc nobis prestat

Quomodo autem

Quomodo autem

Quomodo autem

Quomodo autem

Quomodo autem

Quomodo autem

Quomodo autem

Qd exportat

Institutum agardione primum
 docet apparenti respectu in
 vocam. sed apparentem claudam
 in responsionem ut autem
 voca. d. p. et quod famum
 apparenti paulo post docet.

Dicitur. ad rem. remouetur ob
 stionem, qua dicitur et aliquid
 tunc. sic efficitur necessarium
 propter basem non ambigunt
 in satui est ad finem, argu
 mentatione. Quia non est
 totumque totum. Sicut enim
 respondet utrum in fine est
 est notionem si adhibetur a
 totumque facta. tamen si non
 potestque. Inuenitur est dual
 tatem respondere. Sicut autem
 est. totumque. totumque. Sicut
 sentit autem. Si agitur per nullum
 propositionem ambigunt. autem
 utrumque ab. Sicut. Sicut enim
 in quidam. Si propter dictionem
 notumque. autemque. Sicut enim
 ad totumque. Nam si postea
 ne dictionem. Sicut. Sicut enim
 prima dictionem. Sicut enim
 propter quodamque. Sicut enim
 est notumque. Sicut enim.

num, quæ ad convincendum alterum valeant, huiusmodi
captiones præ se ferant. Nobis igitur cavendum non est, ne
coarguamur, sed ne videamur reprehendi: quandoquidem
interrogationes multiplices & ambiguae, & huius generis
aliæ captiones, veram reprehensionem obscurant, & sitne
tandem convictus aliquis, an non convictus, incertum red-
dunt. Quia enim hic licet ad extremum facta cōclusionē di-

verò non eadem sit oratio, siue hoc modo dicas, non adiecto articulo, Coriscū esse musicum: siue illo, hunc Coriscum esse musicum: quod illi tamen affirmare simul & negare coguntur. At non idem fortasse semper pars utraque significat, quādo ne nomen quidem ex quo constant, Coriscus scilicet, idem semper significet. Quare ad hāc captionem eludendā, nil omnino illud habet momenti. Quod si quis vim captionis in eo ponat, quod primum omnino Coriscum aduersarius diceret, deinde adiecto articulo, hunc Coriscū dixerit, is absurdè faciet. Nam quid causæ est, cur id uni potius quā alteri conueniat? præsertim cū utrius addiderit articulum, nō minus procedat captio. At verò quoniam qui non distinxit ambiguitatem, efficit, ut ad extremum auditoribus dubium sit, an sit conuictus, an non: cū præsertim concessum sit, in medio cursu argumentationis, multiplex distinguere, si quod subsit: hinc profectò planum est culpa eum non carere, qui multiplicem interrogationē simpliciter & citra ullā distinctionē admittit. Hinc enim efficitur, si minus ipse reprehensus sit, at certe ut illius oratio pro conuicta & refutata habeatur. Fit autem plerumque, ut qui ambiguitatem perspiciunt, eā tamē distinguere propterea minus curent, quod frequenter huius generis interrogationes ab aduersario proponantur: ne scilicet videantur se ad omnia molestos & iniquos aduersario præbere: aut certè quia non existimant ex eo posse captionē vim ullam accipere. Sape autem ad extremum nescio quid præter illorū opinionem occurrit. Itaque quoniam ita licet, nūquam tardi aut negligentes esse debemus in distinguendo: quemadmodum paulò antè diximus. Quod si quæ multæ

Deprehensio in multis qui
in dno cantu aduersari pr
otem et diffuilem auget
atem distinguitur prout auget
quod in dno refutandum est

Alia ratio idem probatur a si
mili Interrogatio plures et propo
itio multiplex similia sunt et
sue tenet diffinitionem atque ad
plures Interrogationes multarum
danda est una responsio quomodo
modum etiam dicitur ab eo et in
rotatione caput et pronuntiatio
institui ergo ad interrogationem
multiplex et ambiguum multum
in uti impendit etiam ore no
Respondendum

sunt interrogationes, non quasi una acciperetur, nunquam fallax & captiosa ratiocinatio ex homonyma aut ambigolitia nasceretur, sed aut vera semper, aut nulla omnino fieret reprehensio. Quid enim interest, sub duobus nominibus diuersis hoc modo interrogas, sūntne Callias & Themistocles musici, an sub uno nomine rebus diuersis cōmuni? Nā si plura verbum significet, qui illud interrogabit, plura interroget, non unum, necesse est. Si igitur haud recte is facit, qui ad duas interrogationes unā poscit simplicemq; responsionē, dubiū profecto esse nō potest, quin ad ambiguā interrogationē nunquam oporteat simplicem dare responsionem: ne si vera quidem sit in omnibus significatis interrogatio, quēadmodum aliqui existimant. Illud enim idē valet, ac si interrogaretur, utrū domi sint, an non sint, Callias & Coriscus: qui siue ambo sint domi, siue nō sint, non minus fiunt utroque modo plures propositiones. Neq; enim par est unā propterea fieri interrogationem, quod utrunque verum sit: quandoquidem vsuuenire possit, ut vel sexcentas huius generis interrogationes cōiungas, ad quas omnes verū sit dicere etiā aut non: verūtamen nō est ad illas omnes una dāda responsio, quippe cū id aliud nihil sit, q̄ disputationis leges tollere, & omnem differendi rationem euertere. Atqui istae multae interrogationes perinde sunt, ac si multis rebus diuersis unū nomen esset impositū. Ut igitur ad duas interrogationes nō est dāda una responsio, ita ad interrogatū ambiguū nūquā est simpliciter dicendū, aut etiā aut nō. Nā qui secus fecerit, is dixerit quidem aliquid, at certē non responderit. In disputationibus tamen quodāmodo id probari solet, quia quid inde sequatur incertū sit. Quēadmodum i-

Supraat p̄ḡluminiur orfo.

*Concludit sicut in p̄ḡo q̄
ap̄prehensio p̄a p̄ca ad p̄a
fuit in p̄a p̄a ita d̄p̄o p̄a
p̄a p̄a p̄a p̄a p̄a p̄a p̄a
p̄a p̄a p̄a p̄a p̄a p̄a p̄a
p̄a p̄a p̄a p̄a p̄a p̄a p̄a
p̄a p̄a p̄a p̄a p̄a p̄a p̄a*

Porro autem *my*

*Quia in preceptis de apertis
sunt solutiones ut quae in
no. 1. dicitur non aperte con-
ceduntur sed tantum dicuntur
esto.*

Quod si cogere

*Effectum preceptum est si
proposito arguendum est
ad acumen admirabile et contra
omnem opinionem dicendum
est nobis videtur ut esse
admirabile*

Cum omnes ita

*etiam tantum ut si arguatur
propositionem ad factum quae ma-
ximam tenuitatem sit cum pro-
posito non admittimus
propositionem ab aduersario*

Cum vero tale

*Quarta tantum si facimus
est quod prius est nostro pro-
posito confitetur ostendit argu-
re dicimus secundum idem
cum proposito et quandoque
propositionem principii fuerit*

Et terea quando

*Quinta tantum ut si contra
dicimus propositum
est sub similitudine non sub
nomine. Contra autem arguimus
dicimus non est recte conclusum*

Quod si inde

*Quota tantum ut dicimus
quidem non potest fieri a quo
fuerit aut vera est reprobatio*

gitur (quod etiam nos paulò antè diximus) reprehensiones quaedam videntur, quae non sunt, ita solutiones nonnullae erunt, quae in speciem modò; non etiam verae solutiones erunt: quas scilicet diximus interdum potius adhibendas esse, quàm veras, in disputatione contentiosa, & cum occurrere volumus interrogatis multiplicibus. Porro autem in respondendo adhibenda nobis est haec cautio, ut ad ea, quae vera nobis esse videbuntur, dicamus, Esto. Sic enim fiet, ut minimè nos convincere alius videatur. Quòd si cogere nos velit admirabile aliquid dicere, tum maxime uti debemus verbo, videri. Hac enim ratione fiet, ut nec reprehensio, nec admirabilis conclusio confecta esse videatur. Iam verò cum perspicuum illud sit, quomodo fiat petitio principij, tum omnes ita existimant, respondentem negandum esse quicquid proximè ad id accedit, de quo quaeritur, nec ullam ex eo genere interrogationem esse admittendam, quasi illo modo id ipsum, de quo instituta est disputatio, petatur. Cum verò tale aliquid sibi concedi postulat alius, quod incredibile quidem, aut falsum sit, ex re tamen proposita consequatur: tum idem illud esse cum eo, de quo agitur, dicendum est. Nam quae necessario ex re proposita consequuntur, pro ipso proposito sunt habenda. Preterea quando genus uniuersum sub nomine proprio non est sumptum ab aduersario, sed sub similitudine, dicendum est, non rectè eum accipere, quando non ita sumit, què admodum concessum est, nec quo modo interrogando sumebatur. Hinc enim plerunque nascitur reprehensio. Quòd si inde exclusus, illis cautionibus uti non possis, proximè est, ut recurras ad id, ut non rectè re demonstrasse aduersariū contendas. In quo utendum est tibi definitione reprehensionis, quam posuimus, ut eam

Septima cautio est si obfragum,
sit et impetremus interrogatum,
tam auctoritas non concedimus
sed potius arguuntur et arguunt
damus in deo tunc in me apri
se interrogat

3 mo exemplo omittitur repr.
 2 mo minor partibus pignora.
 3o et 4to repr. et pignora.
 Si quare exemplum et dedit tu
 statim et o6 frumy rogatum.

Defama tantio si dno prom-
tata que continent sub altari
a uenerunt ad nos carissimi dñs
m̃s est illud quod est in par-
te m̃s quod est in toto gñe
dñs uenerunt in toto gñe
tunc m̃s est in parte non tota
ut scilicet spiritalibus quia
nam m̃s scilicet contendi potest

¶ Una cautio si ad nos ferimus
contra nosse quod prius probatur
et ad aliquid habemus et ex quo bini
quid prius sit contrarium. actui
magis su sophistice respondet
unde si. Iramus actui scilicet
quod prius contrarium est pro
illud prius propter quod

Prima tantio si arguatur propo-
nat aliquam quæstionem quæ a
iusto tribuere dea videtur et non
est arguenda si deo proponat
interim quæstionem, potest enim
eam arguere et concedere aut
non concedere utrimque partes
quæstionem nostram trans-
cere itaque dea quæ partes
nostras et dea quæ partes
nobis diffundit.

Iam vero ut sim

*Indivisa ut sophistica cau-
tio sit si primum dicitur
interrogatur ut arguitur aut
tamquam et primum dicitur
hoc enim modo arguitur ingredi-
emur.*

Quoniam ante

*hactenus de apparuit soluti-
one nunc de vera nunc agit
primum definiens quod sit vera
solutio deinde faciente ratio-
tionem inducens in duo genera
utrumque genus proprium docen-
dis. Diffinitionem admissam.*

Docendo ex qua

*Ratio natio fallax propter mate-
riam sive diffinitur docendo
ex qua potissimum interrogatio
ne pendeat falsa conclusio qua
de re plura videantur octavo
topico.*

Quae solutio est

*Ratiocinatio fallax propter
materiam vere solutur. Docen-
do commissum esse erroris
contra eam componenda ra-
tione natio mixta.*

*Concludit sicut duplex est fall-
ax ratio natio ita duplex
est vera solutio atque eam
ratio natio fallax quae
essario concludit solutur
negando eam sive quae non
essario distinguendo id est
dissolvendo eam in suam
propositionem et ostendendo
tunc eo illam
mixta efficitur mixta.*

*Subdividit primum nunc
superiorum dicitur nam rati-
ocinatio quae propter mat-
eriam vitiosa sunt quaedam
etiam conclusionem quaedam
sunt etiam figuram ut fall-*

rogat: cuiusmodi sunt, quae sententiae appellantur. (nam & vera de singulis rebus opiniones, & universae negationes, ut diameter non est comparabilis cum latere, sententiarum nomine appellari solent) & praeterea in quibus vera ex aequo pars utraque esse videtur: in illis inquam utriusque generis interrogationibus, si respondendo ad usum nostrum verba interrogationum commutaverimus in alia, commetum nostrum minime apparebit. Nam quia incertum est, utrum verum sit, sophisticè nil agere videbimur, & quia utranque in partem ex aequo probabile est, falli nos nemo existimabit: at interim illa nostra verborum commutatio efficiet, ut reprehendere nos nullo modo possit adversarius. Iam vero ut singulas tu interrogationes praesenseris, ita illae tibi sunt antevertendae, & multò antè oratione refutandae. Ista enim ratione adversarium tuum maximè impedies, ne ad extremum quod vult efficiat. Quoniam autem illa est vera solutio, falsitatem syllogismi indicare, docendo, ex qua potissimum interrogatione pendeat falsa conclusio: fallaces autem syllogismi duobus modis dicuntur: uno, si falsum aliquid conclusum est: altero, si necessaria consecutio esse videatur, reuera autem syllogismus non sit: hinc sanè perspicuum est, praeter illam, quam modò dixi solutionem, esse etiam alteram, quae propriè accommodata est ad eos, qui speciem syllogismorum praeseferunt, cum reuera nil necessario concludant: quae solutio est interrogationum correctio, ad docendum cur ex iis non sequatur, sed modò videatur sequi. Vnde illud efficitur, captiones, quarum non est vitiosus concludendi modus, solvendas esse negando: in quibus vitiosa est conclusio, in iis distinctione esse adhibendam. Rursus inter eas rationes, quarum

est necessaria cōclusio, aliæ sunt, quæ verā, aliæ quæ falsam habent cōplexionem. Atque illæ quidē, quibus falsa est cōclusio, dupliciter dissolui possunt, refutando scilicet, ac negando unam aut alteram sumptionum, & indicādo talem, hoc est, falsam esse cōclusionē. Quæ verò propositiones modò falsas habent, non etiam conclusionem, hac tantum ratione dissoluentur, si quam sumptionum falsam esse conspicias, eam respuas, quippe cum verā sit conclusio. Itaque argumenta qui vult recte dissolvere, hoc primū spectabit, habeantne vim cōcludendi necessariam, an minus necessariā: tum deinde utrū vera, an falsa sit cōplexio: idq; eo faciet, ut ea dissoluat vel distinguendo, vel negando: & negando quidē aut hoc, aut illo quo paulo antè diximus modo. Multum autem interest, utrum dissoluatur argumentum, cum tibi ab alio obiicitur, an cū per se, nullōque interrogante vis illius exquiritur. Nam statim & in promptu occurrere captioni difficile est: per otium autem, & cum datur tibi cogitandi spatium, facile. Reprehensionū, quæ aut ex verbi multiplicitate, aut ex orationis ambiguitate ducuntur, duo sunt genera. Vnum earum, quæ in altera sumptionum eam habet ambiguitatem, unde oritur captio. Alterum earum, quibus in cōclusionē inest multiplicitas. Exempli causa, captio, quæ oritur a proloqui concluditur, ambigua habet conclusionem: illa autem, quæ efficitur, eū qui sciat, nescire tamē, quæ est huiusmodi: Quod quisq; scit dicere aut facere, id ipsum ille scit atq; intelligit: atqui iste scit dicere, hoc est recitare carmina iābica: iste igitur intelligit, scitque iambica: illa inquam captio habet in altera sumptionū ambiguitatem. Ac duplex quidē verbum in iis captionibus interdum

Non est parum est tamen proprium.
necessarium est notandum quia am-
monit edicta et carmina prop ad-
et necessarium est tamen in igno-
quar facit proprium tamen tam-
ina tamen tamen tamen quia lo-
quar tamen tamen tamen tamen

fallax ratiocinatio falsum con-
cludere dupliciter potest scilicet
dissolvendo negando alteram sum-
ptionum falsam aut ambigui-
facit sunt et negando conclusi-
onem quæ deo habet cōplexionem
et veram. Vno tantum modo cap-
tione potest per negationem a-
lteram sumptionum

Priusquam accedat ad singu-
larum captionum veram propriā
q; solutionem, brevis est rati-
o communis. Gaudemus quo-
sitam dissolvendi rationem.

Priusquam accedat ad singu-
larum captionum veram so-
lutionem doceat ostendit
hanc doctrinam minime sup-
erfluum esse propterea
quod aliud est dissolvendi
modum a nullo alio propo-
situm quod docuit prius pe-
re huiusmodi libri aliud dicit
quod dissolvendi tamen ab alio
lo ostendit quæ solutio
nec ratio in hac formula q-
explicatur sed de hoc ab
de satia nullo huiusmodi
da p- t-.

Sunt quoniam captionum
veram dissolutionem, ex-
plicare agendum priusquam
facit genera captionum quæ
et duobus primis locis mi-
nimis et homonymia et
ambiguitate ducuntur quæ
et aliquid alteram sumptio-
nem non conclusivam aut
equivocam et multiplicitatem ha-
bent alia deo cōplexio
nem, quoniam et tamen q-
genera explicationis illi sunt

inest reuera ac per se, interdum verò non est reuera duplex,
 sed ipsa modò oratio est, quæ dupliciter accipi potest, &
 partim vera, partim falsa est. In quibus igitur est in conclu-
 sione multiplicitas, in iis nulla omnino est reprehensio, nisi
 iam antè qui interrogat, ab aduersario acceperit contradi-
 centem eius, quam cõcludit. Veluti in ea captione, qua cæ-
 cum videre concluditur, quid quaeso nisi contrarium huius
 dixerit respõdens, concludi possit, quod ad reprehensionem
 valeat? Quæ verò ambiguas habent interrogationes, in iis
 nõ necesse est ipsius multiplicis disparatũ antè acceptũ esse:
 quandoquidem non ad multiplex efficiendũ pertineat ar-
 gumētatio, sed ex ipso multiplici ducitur. Est igitur iã inde
 a principio multiplici, aut nomini, aut orationi ita occurrẽ-
 dum, ut partim id verũ esse quod interrogatur, partim fal-
 sum respõdeamus: Veluti σιγῶντα proloqui, uno quidẽ mo-
 do sumptũ, verũ est, altero non verũ. Itẽmq; id faciendum
 esse, quod facere oportet, una significatione verũ est, altera
 falsum. Oportet enim multiplex est. Quod si id nos à prin-
 cipio latuerit, hæc nobis ratio erit reliqua, ut ad extremum
 argumētationis, cõclusioni ab aduersario factæ præter sim-
 plicem respõsionẽ aliquid addamus, quo vitium captionis
 indicemus. Verbi gratia, cõcludit aduersarius: Accidit igi-
 tur σιγῶντα proloqui, tu cõtρά dicito, accidit verò, τὰ σιγῶν-
 τα proloqui, sed τὸνδε σιγῶντα non accidit. Quod idẽ erit in
 iis faciẽdum, quæ multipliciter habet in sumptionibus.
 Exempli causa, cum ad extremum concludetur, non igitur
 intelligimus quod scimus: certè, respõdebis: verũtamen nõ
 concluisti, quæ nos hoc modo scimus, eo nos non intelligere.
 Neq; enim idẽ valet dicere, nõ intelligere omnino sciẽtem,

Tradit rationem dissoluẽd
 a multiplici ratione
 nã præcipue inq; compo-
 sitionem negat aliquam sumpti-
 onem absolutam dandam vel
 inquantum, sed præcipue dis-
 tinguitur sunt opuscula
 docet

Ostendit quomodo dissoluẽd
 nã a se seipso multiplici
 quod dicitur ipso multiplici
 in principio respõdit cõcludit
 fuit sicut itaq; dicitur
 in necessariis non concludit
 disparat in quo quod dicit
 quod fuerat sed in multiplici
 negat in quo in quo quod

quam si fieri possit mult
 opus præcipue est dissoluẽd
 et dicitur ad opus præcipue
 sit

Subiungit generalem.

ostendit quomodo omni in ratione quod
 quod in quo et quod in quo

Ad quod raptus non quod nuntius propositum
 lutio nō possit ad omnes huius generis accommodari: quin-
 etiam illo modo occurri nō possit omnibus, qui eādem istam
 captionem alio quouis modo proponerēt: sed ad eum modō,
 qui ita proponit hanc captionem, non etiam ad ipsam argu-
 mentationem, est accommodata hac solutio. Ab accentu
 captiones nullæ sunt, nec in scripto, nec in voce, aut certē
 admodum paucæ sunt: qualis est ista, Nōne & habitas, do-
 mus est? certē. at nōne illud, & habitas, est negatio huius
 verbi, habitas? dixisti autem, & habitas domum esse: domus
 igitur negatio quadam est. Quæ captio quomodo sit dissol-
 uenda, nō est difficile videre. Nō enim idē significat illud &
 tono acuto prolatum &, & circumflexo &. Nosse etiam ratio-
 nem occurrendi captionibus, quæ ducuntur ex eo, quod ver-
 borum specie falsi pro iisdem accipimus, quæ non sunt eadē,
 non est difficile, quando genera categoriarum quot & quæ
 sint intelligimus. Nā quod iste interrogatus negavit in ver-
 bo, quid est substantiāque significāte, id alius ut affirmet,
 traducit ad id, quod in genere quantorū continetur, aut eo-
 rum, quæ ad aliquid dicuntur: quæ tamē si formā verborum
 spectes, speciem quandam præ se ferunt eorū, quæ quid, hoc
 est substantiā, significant. Veluti in hac captionē: Putāsne
 fieri posse, ut tu eādem rē simul facias & feceris? At vide-
 re tu idē potes & vidisse, idq; eadē ratione. Et illa: Putās-
 ne fieri posse, ut aliquid sit actio & passio? Quid verò, nū-
 quid secari, cremari, operari, genere dicēdi cōveniūt, & pa-
 ti omnia significāt? Illa verò, dicere, currere, videre, nūquid
 eodē modo dicuntur? Atqui videre est operari: quare pati
 significat: quod tu tamē idem actionem significare dixisti.
 Quod si quis fieri nō posse dixerit, ut idem simul facias &

*Docet quomodo solutio
 a sit captionis quæ pro-
 pōit verborum loca que
 habent quorū solutionem
 autem esse facili si nō
 quod et quæ sunt categori-
 arum quæ in ista captionē
 ab unā diffinita sunt
 quæ in illis respondent
 etiam si eandem aut simi-
 lem dicendi formā habent
 etiam diffinita esse et du-
 pla significare*

ARIST. DE REPREH.

feceris, idque postea admittat, posse euenire, ut idē videas
 & videris, nondum erit hac ratione reprehēsus, modò non
 dixerit, videre, actionē significare, sed potius pati. Nam ut
 reprehēsiō fieret, id quoque fuit præter illa interrogandum.
 Illud tamen videtur auditoribus iam esse concessum, quia
 admissum est, secare, esse agere, & secuisse, egisse, & huius
 generis alia, quæ genere dicendi illis sunt similia. Nā quod
 deest argumento, ipse per se auditor supplet: quasi dicēdi ge-
 nere hoc non differat ab illis. Reuera autem hæc eodem ge-
 nere dicēdi nō continētur, sed propter verbi similitudinem
 ita secus quàm est videtur. Atq; ita in iis captionibus idem
 vsuuenit, quod in iis, quæ ducuntur ex homonymia: in qui-
 bus si quis verborum vim ignorat, putat respondentem non
 modò in nomine, sed etiā in re eadē, quod affirmauerat, ne-
 gare: cū tamen ei qui cōtra disputat, necesse sit ut aduer-
 sarium coarguat, interrogare præterea, an eadem semper si-
 gnificatione accipiat, quod dicit: quo certè cōcesso, vera se-
 quitur reprehensio. Sunt autem & quæ sequuntur captio-
 nes superioribus similes: ex eodēq; loco ductæ. Si quis quod
 habuit iam nō habet, nōne illud amisit? At enim qui unū
 modò ex decē calculis amisit, iam nō habet decem calculos.
 An verum est eū amisisse, qui nō habet, quod habuit, illud
 autē nō verū, si tantū nō habet, quantū prius, aut tot, quot
 antè habuit, propterea tantum aut tot amisisse? Ergo quod
 primum in substātia interrogauerat, id transfert in conclu-
 sione ad numerū: decem enim nō substātiā, sed numerum
 significāt. Quòd si initio ita interrogauisset: Si quis modò nō
 habet tot calculos, quot antè habuit, nōne tot omnino ami-
 sit, quot habuit? nemo id concessisset, sed dixisset, vel ex iis

*Ea captio uti in reprehensio-
 nibus in se respondens, ut
 as in se sit dno aliqua dicitur
 in se significare quæ rebus
 in se significant nisi autē
 tēpore videtur actionem sig-
 nificare Itaque dicitur in se
 huius ratione*

*Probat similitudinem facit
 dicitur esse conuentionem in re
 phionibus forme ditionis
 inuicem facit rephionibus
 inuicem facit quædam dicitur in
 captionibus ex homonymia
 quodammodo est respondens in
 quodammodo significat dicitur
 inuicem facit rephionibus*

*Cyrtio hoc ita constituit
 fur in se quod aliquid tito
 fecit dat et potest aliquid
 quod non habuit dicitur
 in se potest aliquid quod non
 est tito dicitur*

*Qualitatem per se sufficit
 la manu atq; non habet
 solum manu ergo & quo
 non habet per se sufficit
 in se captionem putatur
 substantia in relatione*

aliquot vel illa omnia amisisse. Huius quoque generis est captio, qua concluditur dare aliquem quod non habet: quia cum non habeat unum solum calculum, unum solum det alteri. Atqui hoc non est dare quod non habes, sed quatenus tu unum solum non habes. Nam hoc verbum, solum, non substantiam aut qualitatem aut quantitatem significat, sed in comparatione ad alterum cernitur, ut significet non habere te illud cum alio. Habet igitur illa captio eandem vim, ac si quispiam ita interrogaret, nunquid dare quispiam potest quod non habet? idque negante altero, subiiceret: Quid verò, nunquid dare citò potest, quod citò non habuit? quo ab aduersario concesso, cōcluderet, potest igitur dare quispiam quod non habet. Nam quid apertius est, quàm eum qui ita sit argumētatus, nil necessario cōfecisse? Etenim citò dare, non est quippiam dare, sed hoc modo. Illud verò nemo negauerit fieri posse, ut alio modo des quippiam quàm habeas: veluti quod cum voluptate habes, id agrè & cum molestia dederis. Ad hunc eundem locum istæ quoque superioribus persimiles captiones pertinent: Potestne aliquis ferire alterum manu quam non habet? aut videre oculo quem non habet? Neque enim unum tantum oculum habet. Huiusmodi autem captionibus ita occurrunt quidam, ut eum dicant unum modò aut oculum, aut aliud quiduis habere, qui plura habet. Alij verò dicunt id ipsum omnino hūc accipere, quod alius dat, quippe cum unum modò det iste calculum, aliūque non plusquam unum ab altero accipiat. Alij item aiunt fieri posse, ut quis id habeat quod non accepit. Veluti si quis dulce vinum accipiat, eo inter accipiendum corrupto, acetum quod non accepit habere. At illi quidem certè

perfecte tunc
 Huiusmodi primi magabata sunt
 secundum secundam conclusionem
 tunc dicitur magabata sunt
 tunc in superius dicitur captiones
 tunc eadem autem magabata sunt
 tunc eadem sunt solutiones quidam
 tunc solunt quam in se dicit
 tunc solunt quam in se dicit
 tunc atque secundum magabata sunt
 tunc et secundum

Quid dicitur primi per
 Josephum dicitur aut secundum
 quibus nobis sunt
 parantur audire quando
 ab alio dicitur et a per
 quando per nos

omnes illo modo captionem non dissoluunt, sed (quod etiam paulò antè diximus) homini non argumēto occurrūt. Nam si esset hæc vera solutio, qui contrarium eius quod illi volunt faceret, non posset omnino istas captiones (quod idem profectò in aliis omnibus vsuuenit) dissolvere. Vt si vera solutio est in distinctione multiplicis, dicendo in vna quidem significatione verum esse, in altera non verum, quicumque simpliciter dici cōcesserit, is necessariò conuincetur, eritque id necessariò cōfectū, quod voluit aduersarius. Sin qui hoc fecerit, non conuincatur necessaria cōclusionē, non erat profectò vera illa solutio. Atqui in iis de quibus agitur captionibus, concessis omnibus contrà quàm illi volunt, nil necessariò concluditur. Præter illas autē, quas proposuimus, istæ etiam, quas modò subiiciam, ex eodem loco ducūtur. Nōne quod scriptum est, id scripsit aliquis? scripta autē est hæc oratio, quæ te ait sedere, nunc falsa, quæ tamen erat vera quando scribebatur. Ergo simul & vera & falsa scribebatur. Etenim veram aut falsam dicere orationē aut opinionem, non hoc, id est substantiam, sed tale aliquid, id est qualitatem declarat. Dixi autem opinionem, quia eadē est ratio illius, atque orationis. Ad hoc etiā genus ista pertinent: Nōne quod quisque discit, illud verū est esse quod discit? discit autem quispiam celerius, quod tardius est. Hic enim non assumptum est, quod discit quispiam, sed quo modo discit. Item ista: Quod quisq; perambulat, nōne id pedibus calcat? perambulat autē aliquis totum diē. Profectò hic nō assumptum est, quod, quis perambulat, sed tempus in quo ambulat. Itēque cū calicem bibisse alterum dicimus, hoc ipsum quod bibit, non dicimus, sed vnde bibit. Est etiā

*Quoniam in ista uel quicquid dicitur
ex Gabrio diffinitio
affertur quicquid ab alio dicitur
sit et aliam per se mutari
Hoc modo raptus refertur
quicquid sit id ab alio
dicitur a te. Dixisti atque
dixisti raptus raptus raptus
ad raptus raptus raptus
dixisti dicitur per te. Dixisti.*

in hoc genere ista: Nōne quod scit quisq;, id aut ab altero didicit, aut ipse per se inuenit? At duobus sumptis, quorum vnum didiceris, alterum inueneris, in illa ambo neutrum eorum cadere potest. Nam quod singulatim sumptis rebus prius interrogabatur, id paulò post coniunctis simul multis accipitur. Illa etiam, qua ostenditur esse aliquem tertium hominē, prāter ideā & prāter singulos homines. Homo enim & omne vniuersale, non hoc aliquid, sed tale aliquid, aut comparationē quādam ad aliud, aut affectionē quādam & modum, aut aliud huius generis significat. Eadem autem est huius ratio atque illius, qua quæritur, an Coriscus, & Coriscus musicus, idem sint, an verò diuersi. Nam ille hoc aliquid, hic quale aliquid significat. Itaque non est eadem vnius atque alterius expositio. Neque verò ab expositione vim habet ista captio, qua esse aliquem tertium hominem concluditur: sed ex eo quòd conceditur, esse id ipsum quod illud, idē valere, quod esse hoc aliquid. Neque enim esse id ipsum quod Callias, aut id ipsum quod homo, idem semper significabit, quod esse hoc aliquid. Quòd si in exponēdo dicas, non significari hoc esse id ipsum quod illud, sed potius esse tale quippiā, omnino nil intererit: quandoquidem vt hoc dixeris, nihilominus relinquatur vniuersale quoddam, nō illud quidem separatum, sed in singulis rebus cohærens, quale est homo. Perspicuū igitur est, non esse admittendum, verba quæ de multis dicuntur, hoc aliquid significare, sed aut quantum, aut quale, aut relatum quippiam, aut aliquid quidiuis huius generis. Omnibus autē captionibus, quæ in verbo sunt (vt rem semel complectar) hoc commune est, vt per contrarium eius, unde ducitur captio,

Et ut confiri potest captio
Socrates est alius ab Gomi
ne ut id est Gomo ergo
tunc a se ipso in quagundam
captio multatue. Inueni
in numeris tunc hoc aliquid in
quodam modo

Et ut inueni in quodam modo
generalis quādam captio
solus daret omnino captio
quæ de homine verbum vult
ut inueni inueni capte per cont
rarium semper a dissoluit
in quodam modo significat in quod
per daret

semper dissoluantur: Verbi gratia, si ex coniunctione captio
 existat, dissoluetur per diuisionem: sin ex distinctione, per
 coniunctionem. Rursum si in accētū acuto posita sit captio,
 per grauem dissoluitur: sin ex graui orta sit, per acutum. Si
 uero multiplex nomen eam effecerit, ita dissoluetur, si con-
 trarium illius nominis, quod concludit alius, ponas: veluti
 si ita eueniat, ut tu interrogatus, de animato dixeris, ille
 contrā negationem concludere conetur: tibi ad extremum
 dicēdum erit de animato te intellexisse. Sin dederis esse in-
 animatum aliquid, contrā autem ille animatum aliquid
 concludat, tibi dicēdum erit, in re inanimata te intellexisse.
 Eadēque est ratio in amphibolia. Si autem ducta sit ex
 verborum simili forma, à contrario petenda est solutio. Ve-
 luti ad illam captionem, nōne dare quispiam potest quod
 non habet? dicendum est, non dare quidem eum quod non
 habet, sed alio modo quā habet: nempe quia non habet
 vnum solum calculum. Ad istam quoque: Nunquid quod
 scit quisq;, id didicit, aut per se ipse excogitauit? responden-
 dum est, verum quidē esse, quod scit, horum altero modo id
 accepisse: sed nō esse necesse, multis simul iūctis, quae scit, ea
 altero modo affecutum fuisse. Huic quoque: Nōne quod
 perambulas, id pedibus calcas? sic occurrendum, id quidem
 quod perambulo me calcare, sed non tēpus quo perambulo.
 Et sic alia. Captiones autem accidētis, omnes una ratione
 dissolui possunt. Quia enim incertum est, quando rei attri-
 buēda sunt quae accidētibus cōueniunt, atque illud quidem
 in quibusdā verum videtur, idque ita fieri interdū neces-
 sarium esse aiunt, in aliis verò negant id esse necessarium:
 illud profectō nobis statuendum est, atque ita debemus ad-

nam ad solutionem capi-
 rum, quae per se habentur
 nōne dicitur fuisse animata
 quae ab accidente nascuntur
 eadem ratione dissoluitur
 quae minus per negationem
 contrarietatem in eo et affec-
 tus dicitur per aliquod
 et in simili forma

uersus huius generis omnes captiones esse confirmari, ut o-
mnino illas ullam habere necessitatē negemus. In quo vi-
dendum est, ut paratam nos semper habeamus apertē ca-
ptiosam ex hoc genere cōclusionem, cui similē esse dicamus
eam, quā adfert aduersarius. Sunt autem ex accidente om-
nes quæ sequuntur captiones: Scisne quid ego te rogaturus
sum? Nostin' eum qui huc ad nos venit, aut eū qui hīc abs-
consumus est? Estne hac statua opus tuum, aut hic canis tuus
pater? nunquid haud multoties pauca, sunt pauca? Perspi-
cuum enim est in iis omnibus non esse necesse, ut eadē quæ
accidentibus conueniunt, rebus subiectis attribuantur. Nā
in iis solis quæ natura & substantia non differunt, sed unū
quippiam sunt, id vsuuenit, ut quæ uni attribuuntur, eadē
alteri omnia conueniant. Iam autem non idem est bonū esse
bonum, & esse id quod ego te volo interrogare: neque idem
valet venientem aut absconsum, esse veniētem aut absco-
sum, atque esse Coriscum. Itaque non rectē efficitur, si Co-
riscum nouerim, aduenientem autem nō nouerim, eundem
me nosse, & nō nosse. Neq; valet cōclusio: Hoc opus quod-
dam est, idq; meum est, hoc igitur est meum opus: sed conclu-
dendum est meam esse hāc possessionem, aut rem, aut aliud
quippiā huiusmodi. Nec dissimilis est in aliis ratio. Ceterū
istas captiones dissoluere nonnulli conātur adhibita distin-
ctione ad postremam interrogationē. Aiunt enim fieri posse
ut idē nos cognoscamus & nō cognoscatur, sed nō eadem
ratione. Eum igitur qui venit, se fatētur non nosse, Coriscū
autem se nosse aiunt: & conclusionem qua efficitur eundē
illos nosse & non nosse, ad extremum concedunt, sed tamen
non eadem ratione. Atque illud primū ut vera sit dissolu-

*Sunt autem ex
accidente omnes
captiones quæ
sequuntur*

*nam in his solis
quæ natura &
substantia non
differunt, sed unū
quippiam sunt, id
usuuenit, ut quæ
uni attribuuntur,
eadē alteri omnia
conueniant.*

*Sunt enim
quædam captiones
quæ dissolui
possunt adhibita
distinctione ad
postremam
interrogationē.*

esse ignorares: sic enim tu idem scires & ignorares, sed non habitat ratione eiusdē rei. Hic verò utrūque nouit, & Coriscum quòd sit Coriscus, & veniētem quòd veniat. In eodem errore, in quo ij quos modò diximus, versantur, qui cōcedendo omnē numerum esse multum & paucum, captionē se putāt dissoluisse. Cum enim nil necessariò ista captio concludat, hoc prętermisso, ad id se cōferunt, ut verā esse conclusionem dicant: omnem enim numerum & multum & paucum esse magno suo errore fatentur. Sunt etiam qui dicētes multipliciter inesse in iis verbis, est pater tuus, aut filius, aut seruus, captiosas illas conclusiones dissoluunt. Atqui ut dicatur ad multipliciter pertinere reprehensio, perspicuū est oportere, ut aut nomen, aut oratio, multa propriē significet: hunc verò huius esse filium propriē dici nemo affirmare audeat, si hac oratione significetur, hunc esse dominum huius qui alicuius est filius: sed fortē, temerē, & (ut sic dicam) per accidens factum est, ut ista ad extremum coniuncta sumerentur, in hunc modum: Nōne hic tuus est? etiā. At iste est filius: est igitur hic filius tuus: quia scilicet ita fortē accidit, ut idem & tuus esset, & filius, nō quidem tuus, sed alicuius. Quod idem dicēdum de captionē qua ē genere τὸ καλὸν esse aliquod bonum concluditur, quia prudentia sit malorum scientia. Nam aliquid esse aliorum non dicitur multipliciter: sed possessionem modò hoc significat: aut si fortē multipliciter dicatur (ut certē videtur dici, quandoquidē homo τὸ ζῶον esse dicitur, nec tamen hic possessio ulla significatur) nil tamen ad istam captionē pertinet. Etenim si ita aliquid ad mala affectū sit, ut illa affectio in genitiuo casu exprimatur, dicetur quidē

ARIST. DE REPREH.

illud cū aliqua adiectione, & hac ex parte esse τὸ καλὸν
omnino autē & simpliciter nō dicetur esse τὸ καλὸν. Unde efficitur, ut potius illa captio sit referēda ad locum ex eo
quod quadā ex parte & simpliciter dicitur, quā ad locū
ex multiplici. Quanquam illud fortasse possit accidere, ut
illa oratio, aliquod bonū esse τὸ καλὸν, dupliciter accipia-
tur, licet in ea de qua agitur captione nō sit multiplex: Ver-
bi gratia, si seruus aliquis bonus, sit mali domini. Nisi fortē
ne hac quidē ratione possit illa multiplex appellari. Neque
enim si separatim verum sit, hoc esse bonum, idq; esse illius,
rectē coniunctim efficietur, hoc esse bonum illius. Quin ne
illud quidē, hominem esse τὸ καλὸν multiplex est, quādo ne
alibi quidē, si quid dicamus suppressa aliqua particula, quę
ad plenā sententiam desideretur, rectē diximus multiplicē
esse orationem: quippe cū rectē ac sine vlla multiplicitate
dari mihi Iliadē iussero, si pronūciato dimidio versu ita di-
xerim, da mihi μῆνιν ἄλγεα θεά. Captiones etiam quę ducū-
tur ex eo quod quasi omnino ac simpliciter verum sit, tale
quippiam esse dicitur, aut ex aliqua parte, aut alicubi, aut
quodāmodo, aut facta ad aliquid collatione, non autē sim-
pliciter ac citra vllam adiectionem, captiones inquam illę
hac demū ratione rectē dissoluentur, si ad cōclusionem dili-
genter aduertat, nū contradictio horū aliquod vitium ha-
beat. Aduersa enim omninoq; cōtraria, & aientia & ne-
gantia omnino quidē ac simpliciter in re vna dici non pos-
sunt, at quadam ex parte, aut facta ad aliquid compara-
tione, aut quodammodo si pars vtraque sumatur, in re vna
dici possunt: aut etiam si pars vna citra vllā adiectionem,
altera cū adiectione alicuius partis sumatur. Itaque si pars

Sicut captivitate quia dicitur
 ne ex primo loco intendatur
 modo myste
 riatur vera contradi
 ctio quod movet animas recte
 my. y. huius captivitate

una simpliciter dicat, pars altera quadā ex parte neget, nō poterit esse ista ratione reprehēſio: id quod in cōtradictione quæ ad extremum quaſi reprehensionis cauſa concluditur, nobis eſt ſpectandum. Ad hoc autē genus captionum omnes pertinent quæ ſequūtur: Fierine poteſt vt ſit aliquid quod non eſt? at verū eſt dicere rem quæ non eſt, tale aliquid eſſe. Nec diſſimili modo, non eſſe aliquid quod eſt, oſtendetur: quia de re quæ ſit, verū ſit dicere nō eſſe hoc vel illud: Fierine poteſt, vt ſanctē iuret quiſpiā ſimul & peieret? Fierine poteſt, vt idē eidem ſimul credat & nō credat? At illæ certē eo ſunt captioſæ, quia plurimū intereſt inter eſſe omnino, & eſſe hoc vel illud: quo ſit, vt male efficiatur, ſi res aliqua quæ nō ſit, eſt hoc vel illud, omnino illam ac ſimpliciter eſſe. Itēmq; licet hāc quidem rem, & illa ex parte, ſanctē iuret quiſpiā, non tamē rectē cōcluditur omni ex parte ſanctē iurare. Nam qui ſe peieraturum iurauit, & peierat, iſ ſanctē quidem quod ad hoc pertinet, & hac modō ex parte, iurauit, omnino autē ac ſimpliciter non rectē. Iſ quoque qui non credit alteri, non ſimul illi omnino credit, ſed quadā credit. Similis etiā iis eſt illa captio, qua ſimul aliquem poſſe mentiri & verū dicere oſtenditur. Verū quia difficile eſt ſtatuerē, vtrum ei quod eſt veracem eſſe, tribuendum ſit illud ſimpliciter, an ei quod eſt eſſe mendacem, propterea difficilis videtur huius captionis explicatio. At qui nil incōmodi eſt, ſi dicamus eūdem hominem ſimpliciter quidem mentiri, ex aliqua tamen parte verū dicere: aut ex parte aliqua verum dicere, qui omnino tamen mētiatur. Nec ſecus proſectō iudicandū eſt de iis, in quibus quod dicitur, facta modō ad aliquid comparatione verum ſit, aut ex aliqua parte

Supponitur in hac captio
in quibusdam proſectō
prouinciat unum ego dico factum
S. iudex ſic formatur
ſic tunc affirmat ſi dicitur
ſuſceptum aliquid verum dicit
quia affirmat ſi dicitur factum
S. ego dico dicitur ut factum dicit

insit, aut ad certum quoddam tēpus. Nā ex hac eadē cau-
 sa omnes huiusmodi captiones proficiuntur. Nōne sani-
 tas bona, aut diuitiæ bonæ? At iis qui parū prudentes sunt,
 quīq; iis uti rectē nō possunt, nō sunt bonæ: sunt igitur hæc
 bona & nō bona. Nunquid bene valere, aut in sua ciuita-
 te potentē esse, bonum est? Atqui euenire tēpus potest, cum
 id non sit bonū: idē igitur eidem bonum & non bonum. At
 hoc certē non est incommodum, quod omnino ac simpliciter
 bonum est, huic aut illi id nō esse bonum. Nōne id malum
 est quod non vult sibi vir prudens? bonum autē vir prudēs
 non vult amittere: bonum igitur est malum, nō rectē effici-
 tur. Plurimū enim interest, dicas bonum esse malum, an bo-
 num amittere, esse malū. Huic similis est captio, quæ de fu-
 re fieri solet. Neque enim si fur est malus, propterea oportet
 ut eum capere sit malū: non igitur qui eum vult capere, ma-
 lum vult, sed potius bonum, quippe cum bonum sit illum ca-
 pere. Nam morbus quoque malū est: sed eo liberari non est
 malū. Nōne iusta iniustis, & quæ iure fiunt, iis quæ iniu-
 ria optabiliora sunt? At optabilius est iniuria mori, q̄ iu-
 re. Nōne æquū est sua quēque habere? Quæ verò tibi ad-
 iudicata sunt falso iudicio, sed tamen ut putauit iudex esse
 æquissimum, ea legibus rata esse debēt. Est igitur idē æquū
 & iniquum. Estne is condēnandus qui equa profert in iu-
 dicio, an qui iniqua? Atqui æquum est eū, cui facta est in-
 iuria, omnia proferre, quæ suo cum damno pertulit: erant
 autem illa iniusta. Hæc omnia sunt captiosa & fallacia ar-
 gumēta. Neq; enim si iniuria pati aliquid optabile est, sta-
 tim existimandum est, omnino id magis expetendum esse,
 quod cum iniuria cōiunctum est, quam quod iuri cōsenta-

neū. Sed omnino quidē ac simpliciter ius est iniuria optabi-
lius, nil tamen vetat quo minus iniuria, quod ad hoc vel il-
lud attinet, sit magis expetenda. Itēq; sua quenque habere
equum est, aliena iniquum: & tamē iudicium hoc iustum
esse nil prohibet, nimirū quia ut aequissimum esse existima-
uit iudex, ita iudicauit. neque enim oportet siquid quod ad
hanc quidem rem attinet, aut hoc modo iustū est, omnino
esse iustū. Simili modo ut sint aliqua per se iniusta, fieri ta-
mē potest, ut illa recitare & in iudicio edere, iustū sit. neque
enim rectē efficies iustū esse quippiā, si illud exponere iustū
sit: sicuti nō est necesse id esse utile, cuius narratio utilis est.
quod idē de rebus iustis sentiendū est. Illud itaq; non rectē
cōcludebatur, quia iniqua erāt quæ edidit is qui passus est
iniuriā, propterea eū vincere qui iniqua in iudicio protulit.
nā illa protulit quæ edere quidē æquū erat, simpliciter au-
tem, & ad ferēdum iniqua. Captionibus autē quæ ex defi-
nitione reprehensionis existunt, ea ratione occurrēdum est,
quā in superiore loco subiecimus, exquirēdo, an cōtradictio
quæ ad extremum in cōclusionē proponitur, iisdem omnino
verbis rebūsq; constet, an in eadem re pars utraq; sumatur,
& ad idem, & eodem modo, & in eodē tempore. Quod si
iam inde à principio disparata interroget alius, non est fa-
tendū fieri nō posse ut idē sit duplum & non duplum: quin
potius concedēdum est fieri posse, non eadē tamen ratione.
Id enim esset sine ulla cōtrouersia reprehendi & conuinci.
Ducuntur autē omnes istæ captiones ex hoc loco: Nūquid
quaque rē nouit aut ignorat, qui nouit aut ignorat quæ-
nam & qualis sit res quæq;? Atqui idē qui nouit Coriscū
quod Coriscus sit, eundem quod sit musicus ignorat: eādem

Monet captionibus quæ
factis loco summum eadē
ratione per iudicium est
qua superiorem ad iudicium
nuncium in cōclusionē
an utraq; pars contra
dictionem in eodē ad id
em eodē modo et eodē
tempore sumatur.

ARIST. DE REPREH.

itaque re scit quispiā & ignorat. Et rursus, nōne maius est quod quatuor cubitorū magnitudinem habet, q̄ quod triū? At fieri potest ut ex tricubito fiat magnitudo, quatuor cubitos in longū producta. Et necesse est ut omne quod maius est, minore sit maius: potest igitur fieri ut idem seipso sit maius & minus. His verò quæ ducuntur ex eo quod id ipsum de quo à principio suscepta est disputatio sumitur, ita occurrendū est, ut ille quidē qui respōdet, si talia sumere aduersarium perspiciat, nil eorū admittat, ne si illa quidē sint probabilia: ita tamen ut interim vera esse dicat illa quæ nō admittit. Sin ille nō perspiciat à principio talia esse quæ sumit aduersarius, ignorationem suā in aduersarium propter huiusmodi argumentorum vitium reiiciet: dicens nil eū tādē confecisse, nec bene disputasse. Debet enim ut sit reprehensio, abesse petitio principij. Deinde verò dicet respōdens se illa admisisse, nō ut iis aduersarius contra se uteretur, sed ut aduersus illa disputaret, eiūsque cōtrarium concluderet, quod captiosa sua reprehensione confecit. Quod verò attinet ad eas quæ ex consequentibus eruuntur, in eo ipso unde vim habere argumentum videtur, vitium indicandum est. cum enim duplex sit argumētum à consequentibus, unum in quo ex parte uniuersum genus concluditur, ut ex homine animal: alterum in quo inter contraria tractatur consecutio: in priore genere dicendum nobis est, eo aduersarium peccare, quia velit, ut ex hoc illud sequitur, ita vicissim ex illo hoc concludi, quod minime necesse est: in posteriore autem quia velit, si ex hoc antecedente illud consequens efficitur, ex contrario antecedentis omnino ac semper confici contrarium consequentis. Cuius gene-

Supponatur ratio secundum
Eius captiosum peritiam
peritiam nam si illa p̄t
io nota sit respōdet
magis debet si sumit
nō et dicitur peritiam
esse principij si. Sed igitur
ta sit respōdet. Unde
Istae sumptiones obfructus
offr. hōmensuram aut p̄
fuisse. Admissa ut q̄
hic aliquid confecerit
ne sed q̄ hic totū redit
totū remenduntur.

Debet captiosus qui ex
ultis & consequentibus ut p̄
mendat. Offr. p̄t negati
um consequentibus nō tū
q̄ contradietorio autē
hic rōte infertur contra
d. itorū infrequentia
p̄ affirmatiōem consequ
ntur ut affirmatiō autē
entia

Offendit captiosus q̄
nam causa tanquam rō
sa d. nōtatur diffocū
Dac esse indicat q̄ illa
prop̄positiōem quā rō
efficiantur nō. Offr. tan
fuit tū signatur ab
inducit. nō tū rō p̄
nōtatur sed tanquam d. rō
efficitur fuisse ut quā
nō rō faciat intell
p̄tatur

mi p̄tatur p̄tatur. h. p̄tatur p̄tatur

ARIST. DE REPREH.

conueniant, alio quodā modo non cōueniant, tum verò maxime nobis cauendum est. Exempli causa: Acceptis duobus quorū unū bonum sit, alterum malum, nōne illa verum est uno modo dicere esse bona & mala, & rursus altero nec bona nec mala? neq; enim utraque attributa utrisq; subiectis inesse possunt: Idē igitur bonum & malū est, & rursus nec bonum nec malū. Itē si quæque res secum est eadē, & ab aliis diuersa, sumptis duobus diuersis, in hunc modum fiet captio. Hæc ad se cōparata non ad alia, sunt eadē: Hæc eadē ad se cōparata sunt diuersa. Sunt igitur eedem res à se inuicem diuersæ, & eadem tamen. Itē si bonus quispiam malus fiat, & malus quispiā, bonus, hic etiā ex simplici respōsione efficietur, unū ex iis duobus, simul duo cōtraria effici. Item acceptis duobus inter se inæqualibus, verum est dicere illa ad seipsa cōparata esse æqualia, erunt igitur eadem aliqua inter se æqualia & inæqualia. Neque verò ego illud negauerim, posse in has captiones aliam solutionē cadere: præsertim cū illud verbum, utraque, itēq; illud, omnia, multis modis dicantur. Vnde fit ut non idē affirmetur & negetur nisi nomine tenus: quā veram esse reprehensionē supra negauimus. Caterū illud planum est, nūquam illa incōmoda sequi potuisse, nisi ex multis interrogationibus una facta esset: etsi unū uni attributum fuisset affirmādo aut negādo. Quod verò attinet ad eas captiones, quæ eò spectāt, ut ad ineptam eiusdem verbi repetitionē aduersarium perducant, hæc ratione perspicuū est omnes dissolui posse, si negemus attributa quæ ad aliquid sunt, separatim sumpta, præter se quicquam significare. Exempli causa, si solum ac per se duplū dicas sine adiectione simpli: tametsi verū sit in

*M*ount dupliciter soluentem diuersæ, & eadem tamen. Itē si bonus quispiam malus fiat, & malus quispiā, bonus, hic etiā ex simplici respōsione efficietur, unū ex iis duobus, simul duo cōtraria effici. Item acceptis duobus inter se inæqualibus, verum est dicere illa ad seipsa cōparata esse æqualia, erunt igitur eadem aliqua inter se æqualia & inæqualia. Neque verò ego illud negauerim, posse in has captiones aliam solutionē cadere: præsertim cū illud verbum, utraque, itēq; illud, omnia, multis modis dicantur. Vnde fit ut non idē affirmetur & negetur nisi nomine tenus: quā veram esse reprehensionē supra negauimus. Caterū illud planum est, nūquam illa incōmoda sequi potuisse, nisi ex multis interrogationibus una facta esset: etsi unū uni attributum fuisset affirmādo aut negādo. Quod verò attinet ad eas captiones, quæ eò spectāt, ut ad ineptam eiusdem verbi repetitionē aduersarium perducant, hæc ratione perspicuū est omnes dissolui posse, si negemus attributa quæ ad aliquid sunt, separatim sumpta, præter se quicquam significare. Exempli causa, si solum ac per se duplū dicas sine adiectione simpli: tametsi verū sit in

in mb S. P. f

duplo simplum quodā modo appellari. Etenim in hac oratione, uno minus decem, verbum illud, decē, acceptum est, nec decem tamē illa oratione significatur. Itēq; in hac negatione, non facere, inest verbū facere, atque adeò in omni negatione inest affirmatio: neque tamē verum est eum qui dicit, hoc nō esse album, significare albū esse. Duplū igitur nil quicquam fortasse præter se significat, sicut nec simplum significat id quod in ipso intelligitur: aut si significat, nō eodem certē modo separatim atque cōiunctim significat. Neque etiā sciētia in specie sumpta: veluti si medicina est sciētia, id ipsum significat quod cū in genere sumitur, quod quidem erat scientia ad id quod sub scientiā cadit comparata. De iis autem attributis quę per ea subiecta definiuntur, de quibus ipsa dicuntur, illud primum nobis dicendum est, non idem significare verbū aliquod seorsum, atque in oratione acceptum. Curuum enim si communiter ac per se sumatur, idem significat in simo & in varo: at cōiunctum illac cum naso, hac cū cruribus, nil prohibet aliud atque aliud significare: præsertim cū idem sit nasum curiū & nasum simū appellare. Deinde verò non est permittendum aduersario, ut in recto casu subiectum, cū ista verba definit, accipiat: quandoquidem falsa illo modo fiat oratio: neque enim verum est in recto, Simum est nasus curuus, sed in obliquo dicendum, simum est nasi talis affectio. Quocirca nil absurdū sequitur, si in alio casu verbum illud nasus repetatur, dicendo nasum simum esse nasum habentem nasi curuitatem. Quod autē ad solæcismos attinet, unde illi quidem ducatur, supra exposuimus: quomodo autem iis occurrendum sit, ex ipsis captionibus intelligemus. Nā istæ, quas subiiciam,

K ij

*Unum relatorum facit qui
dum sit actorem intelligat
ut non tamē ipsum signi-
ficat ut pro cato dicitur in te-
pigit simpliciter*

*Eodem fere modo uno
actoris captiones quę fi-
unt in captionibus expli-
candis sunt quę superius
et præcedendo nōniam acci-
dunt significare subiecti
my præ gmo d. fuitur quā
auguriam in tero accidente
ut cecigitur. Vnde nō gmo
o illud
generatim d. my facit ut so-
ps ipse d. my illud nō
d. f. m. v. voluit*

*Subiungit multa solæci-
smorum exempla et figit
latius omnes captiones
voluit ut q. nō intellige-
re ut omnes captiones
quę ducunt ad solæcis-
mum d. f. m. v. d. f. m. v. d. f. m. v.
per negationem osten-
dendo in alio casu d. f. m. v. a-
lio genere quā in quo
tunc ut it. ad nōniam faci-
eudam fuisse conclusionē*

ad solæcismum efficiendum omnes pertinent: Nónne quod verè dicis, hoc reuera est? dicis autē aliquid esse lapidem, est igitur aliquid lapidem. At enim qui lapidem nō neutrum, sed masculinum, non nominatiuum, sed accusatiuum dicit. Quocirca si hunc in modum interrogasset alius, nónne quē tu esse verè dicis, est illud? statim apparuisset illum nō Latine loqui: quemadmodum ne is quidem Latine loqueretur, qui interrogaret, nónne hic est quā tu esse dicis? Lignū verò & alia quæuis nomina, quæ nec masculina nec fœminina sūt, an in illo modo mutatis casibus interroges, nil refert: unde etiam fit, ut si illā captionem ad neutrum accommodes, nō fiat solæcismus: Nónne quod tu esse dicis, illud est? lignū autem tu esse dicis, lignū igitur est. Lapis autē & articulus, hic, masculinorū habet inflexionē. At verò si interrogauerit quispiā, sitne iste illa? tum subiecerit, nónne iste est Coriscus? & ad extremū cōcluserit, est igitur iste illa: nō erit profectò hoc modo conclusus solæcismus: ne si Coriscus quidē reuera idē significet cum aliqua re quæ est fœminini generis, illud autem ita esse non admiserit respondens. Nam ut aliquid tandem cōficiatur, illud præterea ad superiores interrogationes adiici debet. Quòd si neq; ita est, neque ita esse admiserit respondens, omnino nulla fiet ratiocinatio, nec reuera, nec quod ad hunc quidem attinet qui interrogatur. Simili igitur modo ^{in prima capitulo} & hic quoq; oporteret verbum illud, lapidem nominatiuum ^{quod sunt signum} significare. Quòd si nec ita sit, neq; ita esse dederit respondens, omnino illi conclusioni nullus est locus: speciem autem aliquam ex eo accipit, q̄ qui sunt reipsa dissimiles nominis casus, similes esse videtur. Quid? nónne hac verè dicetur esse illud ipsum quod tu eam esse dicis?

Nunquid evay

namque in duobus modis
dicitur de eum significat
eum qui probo sum p. inc
ipatum tunc: de eum qui
optimum quidam obfunt p. inc
ipatum p. inc mae ipsum ad
muntreat tunc mudi q. e.
tamur. & p. condac mudi
de p. struora tunc dicitur

quia ut quaeque res variè cōmutatur, ita non aequè semper
solet esse perspicua. Quēadmodum igitur inter eas quae ex
homonymia ducūtur (qui certè locus est omniū, unde oriū-
tur fallaces conclusiones, vulgatissimus) quaedam sunt quae
cuius etiā imperito sunt apertae, adeoque ridiculae & leues
captiones, ex verbo propemodū omnes eruuntur, cuiusmodi
sunt istae: Vir ferebat per scalas δὲ πρὸν. & Quò properatis?
ὡς τὸν ἀρχαῖον. Et, utra bonū antè pariet? neutra, sed retro
utraq;. Nūquid purus est Boreas? nō, sed impurus, qui men-
dicos aequè & mercatores interficit. Nunquid εἰς αὐτὸν ille
est? nō, sed Apollonides. Eodē planè modo ex aliis locis hu-
iusmodi nōnullae perfaciles ducūtur cōclusiunculae. Sed etiā
sunt aliae, quae vel doctissimos quosq; impediūt. Id quod eo
argumento intelligi potest, quòd inter se de nominum signi-
ficationibus saepe dissetire docti homines cōspiciuntur. Ver-
bi gratia, utrum eodem semper modo accipiantur unum, &
ens, an alio atq; alio, parū inter doctos conuenit. Quibusdā
enim visum est, nullam inesse in iis verbis, unū & ens, am-
biguitatē. Alij ex eo dissoluūt rationes Parmenidis & Ze-
nonis, quòd ens & unum multipliciter dicuntur. Nec secus
fit in captionibus quae ex accidētē aliisque locis eruūtur: nā
in iis quoq; aliae facili, aliae difficilè perspiciūtur. Atq; nosse
ex quo genere sit quaeq;, & utrū reprehēnsionis vim habeat
an minus, non est pariter in omnibus manifestū. Porro autē
acuta argutaeque captio appellari solet, quae multum in ani-
mo relinquit dubitationis. Ea enim est quae acrius pungit
mordetque. Ambigendi autem duplex est causa: Vna, quae
locū habet in iis quae concludendi vim necessariam habent,
cū dubitatur utra sumptionum neganda sit. Altera, quae

Est autem ita quia
homonymia & aptitudi-
dicitur. Ne propter hoc
dum eo quibus constent
ambiguitatem, ut constan-
tiam.

Porro autem

namque sit diffinitio captio
dum diffinitio in aptitudi-
ne inuenitur dupliciter causa
hinc diffinitio videtur
minimè autem propter materiam
namque vel propter formam

propria est fallaciū contentiosarūque conclusionum, cū de ratione indicandi vitij, eiusque quod plus acceptum est, quā oportuit ad necessariā conclusionem, ambigitur. Itaq; inter eas quæ necessario concludunt, ut quæque est acutissima, ita plurimum adfert dubitationis. Est autem illa acutissima ratiocinatio, quæ ex iis quæ sunt, quā maximè probabilia, aliquid aut probat, aut refutat, quod est maximè probabile. Nam cū illa una sit ratiocinatio, accepto disparato conclusionis cum altera sumptionū, semper necessario quod volet concludet: quandoquidem necesse sit, ut ex æquè probabilibus, hac ratione, semper quod æquè probabile est, aut confirmetur, aut refutetur: qua ratione efficitur, ut ambigere hoc in loco necesse sit. Est igitur illa imprimis & maximè arguta, quæ pariter à cōclusionē & à sumptionibus adfert dubitationem. Secūdo loco, quæ ab utrisque sumptionibus æqualem relinquit, utra neganda sit, dubitationem. Cū enim sit altera neganda, utra tandem ea sit, non est facile decernere. Inter eas autem quæ fallaces & contentiosæ sunt, illa primo loco acuta censenda est, in qua non statim apparet, sitne consecutio necessaria necne: & utrum sit ea dissoluenda negando falsam aliquam quæ sumpta sit, propositionem, an distinguendo. Secundo loco numerabitur, quæ id quidē minimè habet dubium, utrum sit negando, an distinguendo soluenda, sed tamen quænam ex omnibus interrogationibus sit neganda, & quæ distinguenda, an scilicet quæ complexionis loco accipitur, an ex sumptionibus aliqua, non satis intelligitur. Interdum igitur argumentatio forma vitiosa, inepta est ac ridicula, nimirum quando sumptiones valde incredibiles sunt, aut falsæ: in-

K iij

Lo negat pēte diffi
cultatem dīssolutio mīra
tio omātione dīctet itaq;
vno mīssario qd probat
et dīctet concludunt

Constat etiam fall. dī
rectio ratiocinatio. In hīc p
quæ dīffinitio dīctet
qdr ad solū dīctet quā
notatū dīctet dīctet
pa solutio dīctet quā in sup
dīctet dīctet dīctet

terdum minimè contemnenda est. Quando enim in argumētatione desideratur talis aliqua interrogatio, ex qua potissimum argumenti vis duci debuit, qui illam non sumpsit, rem tamen quasi ratiocinatione concludit, is ineptam omnino ratiocinationem facit. Sin quod prætermissum est, ex genere est eorum, quæ extrinsecus ad rem valent, non continuo illa argumentatio aspernanda est: quin argumentatio bona est, culpa autem omnis est penes eum qui non rectè interrogauit. Sicut autem argumenta variis modis dissoluantur: uno modo, ut ad ipsam argumētationem pertineat solutio: altero, ut ad interrogatē, atque adeò ad ipsam interrogandi rationem: tertio, ut ad neutrum conferatur: ita etiam tribus modis tractantur interrogationibus argumenta: uno modo, ut ad id quod propositum est, omnes tuas rationes conferas: altero, ut respondentem persequaris: tertio, ut disputando rationem habeas temporis: quod postremum tum euenit, cum plus temporis desideratur ad refutandam solutionem quam dedit aduersarius, quàm patitur spatium temporis quod ad disputandum concessum est. Atque illa quidem omnia hæcenus exposita sunt, ex quot, quibúsque locis ducuntur omnes captiosæ conclusiones, quæ solent inter disputandum incidere: deinde quomodo sit mendacij arguendus aduersarius, & quibus rationibus eò perducendus, ut paradoxa aliqua dicere videatur: tum quibus ex causis potissimum nascatur solæcismus: mox quo modo interrogandum esset, quæque esset interrogationum collocatio: deinde quisnam esset usus tractationis huiusmodi sophisticarum captionum: postremò quæ in uniuersum esset ratio respondendi, & quomodo singulae rationes, & syllo-

Sicut autem

*Sicut tunc sunt generaliter
si solutio ita tunc sunt
absolutæ interrogationum.*

Atque illa quid

*Præterea de omni omni, quæ
hoc tantum. Ad id proposita
sunt repetitio per epilogum
memoriae ratio.*

cuius explicatione versamur, nō pars quedam iam antē in-
uenta & elaborata erat, pars altera minus explanata: sed
omnino nil in eo genere adhuc ab aliis traditū extabat. Nā
qui adhuc mercede conducti natā ad contentiones differen-
di rationem docuerūt, idem ferē quod Gorgias sequuti sunt
in docendo institutum. Vt enim hic ad dicēdum, ita illi ad
disputādum, orationes ediscendas discipulis tradebāt de iis
rebus, in quas sepius suos utrique sermones inducebāt. Vn-
de efficiebatur, ut discipuli celeriter illi quidē, sed citra vl-
lam artem, quā ab illis tradebantur, discerent. Illi enim ita
demum se rectē docere existimabant, si omissa arte, ipsum
artis opus proponerent. Vt si quis se profiteatur artem tra-
diturum, quā ne pedes postea ullus offendat, effecturus sit,
ac postea nō sutoriam ille quidē doceat, neque unde parari
possint, quę ad eam rem sunt necessaria, ostēdat: sed magnā
calceorum omnis generis multitudinem proferat. Sanē qui
hoc fecerit, ad vsum quidem profuit, artem autem nō atti-
git. Ac de arte quidē rhetorica satis multa à veteribus tra-
dita habuimus: de hac autē differendi ratione nil planē ha-
buimus, quod aliis acceptū referamus: sed nos logo v̄su sin-
gula inquiredo, multum tēporis magno cum labore cōsum-
psimus. Si igitur vobis ea cōsiderantibus videatur hec ars
illis, quę nos tradidimus, initiis satis accuratē explicata, prę
aliis disciplinis, quę ex longa successione in tātam excreue-
runt amplitudinem, hæ profectō vestrę sunt auditorūmue
partes, ut si qua pratermissa sint in tractatione huius artis,
ea nobis bona cum venia condonetis: & si qua rectē inuen-
ta, magnas eo nomine nobis gratias habeatis.

F I N I S.

Et semper... Nunc tunc.

3. max... It... debet...

3. H... no... no... in...

mirator... f... M... f... p... n... G...

8. m... m... g... s...

ma... f... m...

... m... m... m...

... m... m... m...

... m... m... m...

... m... m... m...

... m... m... m...